

conference.efiljournal.com

06-07 ARA. 2023

BİRİNCİ İKTİSAT VE TOPLUM KONGRESİ

Özet Kitapçığı

06-07 DEC. 2023

FIRST CONFERENCE OF ECONOMICS AND SOCIETY

Abstract Book

EfilJournal

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi
Efil Journal of Economic Research

TOBB ETÜ
Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

COES 2023

BİRİNCİ İKTİSAT VE TOPLUM KONGRESİ

KONGRE PROGRAMI VE ÖZET KİTAPÇIĞI

FIRST CONFERENCE OF ECONOMICS AND SOCIETY

PROGRAMME AND ABSTRACT BOOK

BİRİNCİ İKTİSAT VE TOPLUM KONGRESİ KONGRE PROGRAMI VE ÖZET KİTAPÇIĞI

Editörler: Prof. Dr. Güven Sak, Prof. Dr. Ömer Faruk Çolak, Prof. Dr. R. Funda Barbaros,
Prof. Dr. Serdar Sayan, Prof. Dr. Timur Han Gür

Genel Yayın Numarası: 409
E-Kitap ISBN: 978-605-72653-2-6
1. Basım, Aralık 2023

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2023
Efil©2023

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Ferhat Önder

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 530 108 99 76 Faks : (+90) 312 442 52 12

www.efilyayinevi.com

•

[instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi)

•

twitter.com/efilyayinevi

BİRİNCİ İKTİSAT VE TOPLUM KONGRESİ

KONGRE PROGRAMI VE ÖZET KİTAPÇIĞI

Editörler

Prof. Dr. Güven Sak

Prof. Dr. Ömer Faruk Çolak

Prof. Dr. R. Funda Barbaros

Prof. Dr. Serdar Sayan

Prof. Dr. Timur Han Gür

FIRST CONFERENCE OF ECONOMICS AND SOCIETY

PROGRAMME AND ABSTRACT BOOK

Editors

Prof. Dr. Güven Sak

Prof. Dr. Ömer Faruk Çolak

Prof. Dr. R. Funda Barbaros

Prof. Dr. Serdar Sayan

Prof. Dr. Timur Han Gür

ÖNSÖZ

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi (EfilJournal) ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin birlikte düzenlediği Birinci İktisat ve Toplum Kongresi, bizim açımızdan iki önemli unsuru içermektedir: Bunlardan ilki, 2023'ün, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde kurulan Cumhuriyetimizin yüzüncü yaşına bastığı yıl olmasıdır. İkincisi ise, dergimizin ilk kongresi olma kimliğini taşımasıdır.

İktisat ve Toplum Kongresi'ne yoğun bir başvuru oldu. Gelen makale özetleri özenli bir hakemlik sürecinden geçti. Nihayetinde Kongre, 27 tebliğin sunumuyla gerçekleşmektedir. Kongre hakemlik sürecinde yer alan akademisyenlere verdikleri emek için teşekkür ediyoruz.

Değerli katılımcılar, günümüzde bilim ortaklaşa emekle yapılmaktadır. Birçok makale ve araştırma birden fazla akademisyenin ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Bu Kongre de öyle oldu. Kongre Bilim Kurulu'nda yer alan ve tebliğ gönderen akademisyenlerin varlığı, bu Kongre'nin somut eyleme dönüşmesini sağladı. Tüm kurul üyelerine ve tebliğ sahiplerine emeklerinden dolayı teşekkür ederiz.

Kongre özet kitapçığı, Kongre'nin izlenmesini kolaylaştıracaktır. Kongre sonrasında dileyen akademisyenler tam metinlerini Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi'nde veya Kongre'nin tam metin kitapçığında yayımlayabilir. Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi için, Dergi'nin doğal makale değerlendirme süreci işleyecektir.

Kongremize davetli konuşmacı olarak katılan Prof. Dr. Asaf Savaş Akat ve Prof. Dr. Selva Demiralp hocalarımıza; kongre paralel oturumlarında başkanlık yapan akademisyenlere ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kongre'nin düzenlenmesinde dergimize paydaş olan TOBB ETÜ'ye, TEPAV Direktörü Prof. Dr. Güven Sak ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Serdar Sayan'a verdikleri destekten dolayı şükran borçluyuz.

Dergimizin yayımcısı Efil Yayınevi çalışanları Kongre'nin düzenlenmesine büyük katkı verdiler. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bu Kongre, aynı zamanda Türkiye'de hâlâ bilim yapmak isteyen bireylerin olduğunun bir göstergesidir.

"Hakikat firarda olsa da bilim hakikat arayışına devam ediyor."

Sevgiyle ve okuyarak kalın.

Ömer Faruk Çolak

Sorumlu Editörü

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi

PREFACE

The First Conference of Economics and Society organized jointly by Efil Journal of Economic Research (EfilJournal) and TOBB Economics and Technology University includes two important elements from our point of view: The first of these is that 2023 marks the centennial of our Republic, which was founded under the leadership of Mustafa Kemal Atatürk. The second is that it is the first conference of our journal.

Conference of Economics and Society received a large number of submissions. Incoming abstracts went through a rigorous refereeing process. In the end, the conference is realized with the presentation of 27 papers. We would like to thank the academics who took part in the conference refereeing process for their efforts.

Dear participants, today, science is done through collective labor. Many articles and studies are the product of more than one academic. The same applies to this conference. The presence of academics in the scientific committee of the conference and the ones who participate enabled this conference to turn into concrete action. We would like to thank all board members and participants for their efforts.

The abstract book of the conference will facilitate the follow-up of the conference. After the conference, academics who wish can have their full papers published in Efil Journal of Economic Research or in the full paper book of the conference. The natural article evaluation process of the journal will be applied during this process.

We would like to thank Prof. Dr. Asaf Savaş Akat and Prof. Dr. Selva Demiralp, who attended the conference as keynote speakers, and the academics who chaired the parallel sessions of the conference.

We are grateful to TOBB ETU, the director of TEPAV Prof. Dr. Güven Sak and the director of the Institute of Social Sciences Prof. Dr. Serdar Sayan for their support in organizing the conference.

The staff of Efil Publishing, which is the publisher of our journal, made a great contribution to the organization of the conference. I would like to thank all of them.

This conference is also an indication that there are still individuals in Turkey who wish to do science.

“Even though the truth is on the run, science keeps on searching for it”

Take care and keep on reading.

Ömer Faruk Çolak

Editor in Chief

Efil Journal of Economic Research

DÜZENLEME KURULU

ORGANIZING COMMITTEE

Funda Barbaros (Ege University)

Güven Sak (TOBB University of Economics and Technology)

Serdar Sayan (TOBB University of Economics and Technology)

Timur Han Gür (Hacettepe University)

Ömer Faruk Çolak (Journal of Economics and Society)

Düzenleme Koordinatörü / Organizing Coordinator

Serenay Dıraz (Efil Journal of Economic Research & Journal of Economics and Society)

BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE

Alpay Filiztekin (Sabanci University)

Altuğ Yalçıntaş (Ankara University)

Asaf Savaş Akat (İstanbul Bilgi University)

Ayça Tekin-Koru (TED University)

Ayşe İmrohoroğlu (University of South Carolina)

Ceyhun Elgin (Boğaziçi University)

Ege Yazgan (İstanbul Bilgi University)

Erinç Yeldan (Kadir Has University)

Erkan Erdil (Middle East Technical University)

Gülçin Özkan (King's College London)

Hüseyin Özel (Hacettepe University)

İbrahim Semih Akçomak (Middle East Technical University)

M. Aykut Attar (Hacettepe University)

Nazire Nergiz Dinçer (TED University)

Oğuz Esen (İzmir University of Economics)

Öner Günçavdı (İstanbul Technical University)

Refet Gürkaynak (Bilkent University)

Selva Demiralp (Koç University)

Şevket Pamuk (Boğaziçi University)

Ufuk Akçiğit (The University of Chicago)

DAVETLİ KONUŞMACILAR KEYNOTE SPEAKERS

Prof. Dr. Asaf Savaş Akat

Prof. Dr. Asaf Savaş Akat (1943-Ankara) Galatasaray Lisesi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. İngiltere East Anglia Üniversitesi'nde master, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde doktora yaptı. AFS, AIESEC, OECD ve ABD bursları ile aralıklarla çeşitli ülkelerde eğitim, staj, kurs ve sertifika programlarına katıldı.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde 1973'te doçent, 1980'de profesör oldu. Aynı üniversitede ve Marmara Üniversitesi'nde öğretim üyeliği, İstanbul School of International Studies'de akademik kurul üyeliği yaptı. 1996-1998 yıllarında Bilgi Üniversitesi Rektörlüğü görevini üstlendi. Halen aynı üniversitede öğretim üyesidir.

Akat'ın çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmış çok sayıda makale ve yazısı vardır. Ayrıca, yurtiçi ve yurtdışında çok sayıda konferans, seminer ve söyleşi yapmış; radyo ve televizyon programlarına katılmıştır. NTV'de yayınlandığı süre içerisinde Taner Berksoy, Deniz Gökçe, Ege Cansen ve Mahfi Eğilmez ile birlikte "Ekodiyalog" programında yer almıştır.

Prof. Dr. Asaf Savas Akat (1943-Ankara) received his Undergraduate degree in Economics in Istanbul University. He received Masters degree in East Anglia University in England. He became a Professor of Economics in 1980 in Istanbul University.

He attended numerous trainings, internships and certificate programs with AFS, AIESEC, OECD and USA scholarships in different countries. He was Rector of Istanbul Bilgi University in 1996-1998. He is currently teaching in the same university. Asaf Savas Akat also assumed important roles in professional life. He acted as Chief Adviser, Board Member and Chairman of many major companies in Turkey. Akat has numerous articles published in newspapers and journals. He has attended many conferences, panels, TV and radio shows as a speaker. He was one of the members of the popular economy program Ekodiyalog (Ecodialogs) on NTV channel.

Prof. Dr. Branko Milanović

Branko Milanović, gelir dağılımı ve eşitsizlik üzerine yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır.

Ocak 2014'ten bu yana Graduate Center of the City University of New York'ta misafir profesör ve Luxembourg Income Study'de kıdemli araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca London School of Economics ve Barcelona Institute for International Studies'te ders vermektedir. 2019 yılında Groningen Üniversitesi'nin fahri Maddison Başkanı olarak atanmıştır.

Milanović daha önce Dünya Bankası'nın araştırma bölümünde baş ekonomistti. Maryland Üniversitesi ve Johns Hopkins Üniversitesi'nde misafir profesör olarak görev aldı. 2003 ve 2005 yılları arasında Washington'da Endowment for International Peace'te görev yaptı. 2010 yılının başına kadar Vakıf'ta yardımcı akademisyen olarak kaldı. 1987'de University of Belgrade'da doktora tezini Yugoslavya'daki gelir eşitsizliği üzerine yazdı ve hanehalkı anketlerindeki mikro veriyi ilk kullanan araştırmacı oldu. Oxford'daki All Souls College'da misafir akademisyen olarak bulundu

Branko Milanović is most known for his work on income distribution and inequality.

Since January 2014, he has been a visiting presidential professor at the Graduate Center of the City University of New York and an affiliated senior scholar at the Luxembourg Income Study (LIS). He also teaches at the London School of Economics and the Barcelona Institute for International Studies. In 2019, he has been appointed the honorary Maddison Chair at the University of Groningen.

Milanović formerly was a lead economist in the World Bank's research department, visiting professor at University of Maryland and Johns Hopkins University. Between 2003 and 2005 he was senior associate at Carnegie Endowment for International Peace in Washington. He remained an adjunct scholar with the Endowment until early 2010. He did his Ph.D. at the University of Belgrade in 1987 on the dissertation on economic inequality in Yugoslavia, using for the first time micro data from Yugoslav household surveys. He published it as a book in 1990.

He has been a visiting scholar at All Souls College in Oxford.

Prof. Dr. Selva Demiralp

Koç Üniversitesi Ekonomi bölümü öğretim üyesi ve Yapı Kredi Ekonomik Araştırma kürsüsü başkanıdır. Ethos Economics and Consulting şirketinin kurucu ortağıdır. Lisans derecesini Boğaziçi Üniversitesi'nden doktorasını University of California, Davis'ten aldı. 2000-2005 arasında ABD Merkez Bankası Federal Reserve Board'da ekonomist olarak çalıştıktan sonra 2005 yılında Koç Üniversitesi Ekonomi Bölümü'ne katılan Prof. Demiralp, 2016 yılı itibarıyla Koç Üniversitesi-TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu direktörlüğünü yapmaktadır. Geçti-

ğimiz on yıl boyunca Federal Reserve, Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve TCMB gibi birçok merkez bankası ile ortak çalışmalar yapan Demiralp, ECB için danışman olarak da çalışmıştır. Selva Demiralp'in Türkiye ekonomisine dair görüşleri gerek yerli basında gerekse uluslararası basında the New York Times, the Financial Times, the Wall Street Journal, Reuters ve the Economist gibi platformlarda sıklıkla yer almaktadır. Halen BBC Türkçe'de ekonomi yazarlığı yapmaktadır.

Selva Demiralp is a Professor of Economics at Koç University, Director of the Koç University-TUSIAD Economic Research Forum, and a Founding Partner at Ethos Economics Consulting. She was an economist at the Federal Reserve Board between 2000 and 2005, after which she joined the Economics department at Koc University. From 2013 to 2019, she wrote weekly articles for Milliyet (one of the major Turkish newspapers). She currently writes for BBC Turkish News. Over the past decade, Demiralp extensively interacted with several central banks, including the Federal Reserve, European Central Bank, and the Central Bank of Turkey. She worked as a consultant for the ECB. Demiralp received highly competitive grants for her research on monetary policy, including the European Commission's International Outgoing Fellowship (IOF) and numerous grants from the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK). Demiralp's research has been published in leading economic journals, including The Journal of Money, Credit, and Banking and The Journal of Economic Dynamics and Control. Her views on the Turkish economy appear in The Wall Street Journal, The New York Times, The Financial Times, Reuters, and The Associated Press.

Kongre Programı / Conference Programme

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday

09:30-10:00	Kayıt / Registration	
10:00-10:15	<i>Açılış Konuşması / Opening Speech</i> Ömer Faruk Çolak Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi & İktisat ve Toplum Dergisi	3. Kat 1. Salon
10:15-12:00	<i>Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker</i> Asaf Savaş Akat İstanbul Bilgi Üniversitesi <i>Oturum Başkanı / Moderator</i> Güven Sak TEPAV & TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	3. Kat 1. Salon
12:00-13:00	Yemek Arası / Lunch Break	
Toplantı Salonu Meeting Room	1. Kat – Toplantı Salonu	3. Kat – Camlı Salon
13:00-14:40	T1.1	E1.1
14:40-15:00	Kahve Arası / Coffee Break	
15:00-16:40	Y1.1 (SPM Oturumu)	P1.1
16:40-17:00	Kahve Arası / Coffee Break	
17:00-18:00	<i>Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker</i> Branko Milanovic The City University of New York	3. Kat 1. Salon

07.12.2023, Perşembe/Thursday

Toplantı Salonu Meeting Room	1. Kat – Toplantı Salonu	3. Kat – Camlı Salon
09:30-11:00	T2.2	Y2.2 (SPM Oturumu)
11:00-11:15	Kahve Arası / Coffee Break	
11:15-13:00	P2.2	M1.2
13:00-13:45	Yemek Arası / Lunch Break	
13:45-15:40	Panel: GEVREK EKONOMİSİ	3. Kat – 1. Salon
15:40-16:00	Kahve Arası / Coffee Break	
16:00-17:00	<i>Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker</i> Selva Demiralp Koç Üniversitesi <i>Oturum Başkanı / Moderator</i> Timur Han Gür Hacettepe Üniversitesi	3. Kat – 1. Salon

Kongre Programı / Conference Programme

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 09:30-10:00

Kayıt / Registration

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 10:00-10:15 – 3. Kat, 1. Salon

Açılış Konuşması / Opening Speech

Ömer Faruk Çolak (Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi & İktisat ve Toplum Dergisi)

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 10:15-12:00 – 3. Kat, 1. Salon

Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker

Asaf Savaş Akat (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Oturum Başkanı / Moderator

Güven Sak (TEPAV & TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 12:00-13:00

Yemek Arası / Lunch Break

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40

Paralel Oturumlar / Sessions: T1.1 & E1.1

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 14:40-15:00

Kahve Arası / Coffee Break

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40

Paralel Oturumlar / Sessions: Y1.1 (SPM Oturumu) & P1.1

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 16:40-17:00

Kahve Arası / Coffee Break

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 17:00-18:00 – 3. Kat, 1. Salon

Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker

Branko Milanovic (The City University of New York)

Paralel Oturumlar / Sessions

06.12.2023, Çarşamba/Wednesday

Türkiye Ekonomisi / Turkish Economy

Oturum Başkanı/Moderator: M. Coşkun Cangöz (TEPAV)

T1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Türkiye GSYH Büyümesinin Midas ile Şimdi Tahmini

Güzin Bayar (Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı), Melekgül Kargı (Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı), Baki Ozan Kuş (Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı)

T1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Türk Sanayiinde İhracat Rekabetçiliği Kalıpları

Mert Can Duman (Hacettepe University)

T1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Analysis of the Impact of International Markets on Borsa Istanbul Sectors

Baki Ünal (İskenderun Teknik Üniversitesi)

Çevre ve Enerji Ekonomisi / **Environmental and Energy Economics**

Oturum Başkanı/Moderator: Şiir Yılmaz (Gazi Üniversitesi, E.)

E1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Teknolojik Gelişim ile Ekolojik Ayak İzi İlişkisi: OECD Ülkeleri Uygulaması

Ergün Aktürk (Atatürk Üniversitesi), Sena Gültekin (Atatürk Üniversitesi)

E1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Ekonomik Gelişme-Karbon Verimliliği İlişkileri: Gelişmiş ve Gelişmekte olan Birtakım Ülkelerden Örnekler

Ömer Faruk Gültekin (Bayburt Üniversitesi)

E1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Analyzing The Effects of Solar Photovoltaic Systems in Türkiye By a Computable General Equilibrium Model

Pınar Derin Güre (Orta Doğu Teknik Üniversitesi), Ezgi İpek (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

E1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 13:00-14:40 / 3. Kat – Camlı Salon

The Sector of Sectors Industrial and Innovation Policy Perspective and its Frontiers with Artificial Intelligence on Sustainable Environment, Health, and Development

Ceyhan Öztürk (Orta Doğu Teknik Üniversitesi), Erkan Erdil (Orta Doğu Teknik Üniversitesi), Aysıt Tansel (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

Yoksulluk ve Sosyal Yardımlar / Poverty and Social Assistance (SPM Oturumu)

Oturum Başkanı/Moderator: Serdar Sayan (TOBB ETU & Sosyal Politikalar Araştırma Merkezi)

Y1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Pandemide Sosyal Yardımlar ve Etkinlik Sorunsalı: Yardım Alan ve Almayan Hanehalklarının Kırılğanlık Analizi

Selin Pelek (Galatasaray Üniversitesi)

Y1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Crisis Management alla Turca

Mustafa Aykut Attar (Hacettepe University), Ayça Tekin-Koru (TED University)

Y1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Why Having a Job is Not Always Enough to Get Out of Poverty: Evidence from Turkey

Gizem Acet Dönmez (Marmara University), Bilge Eriş Dereli (Marmara University)

Y1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 1. Kat – Toplantı Salonu

The Political Economy of Inclusive and Pro-Poor Growth in Turkey

Cem Arık (Atatürk University)

Armağan Ekonomisi ve Sosyal Girişimler / Gift Economy and Social Entrepreneurship

Oturum Başkanı/Moderator: Hüseyin Özel (Hacettepe Üniversitesi)

P1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 3. Kat – Camlı Salon

The Effect of Corporate Sustainability Activities of Financial Performance

Ezgi Alp (TED University)

P1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Sosyal Girişimlerin Ekonomi Politikası: Foucaultcu İktidar Analizi

Güneş Kurtuluş (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi), Mustafa İnci (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)

P1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Sürdürülebilir Liberalizm Arayışında Farklı Bir Ses: Wilhelm Röpke

Mehmet Dinçaslan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

P1.1 - 06.12.2023, Çarşamba/Wednesday – 15:00-16:40 / 3. Kat – Camlı Salon

Yabancılar Armağan'ın Karşılıklılığı

Melike Yılmaz (Yıldız Teknik Üniversitesi), Ercan Eren (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Kongre Programı / Conference Programme

07.12.2023, Perşembe/Thursday

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00

Paralel Oturumlar / Sessions: T2.2 & Y2.2 (SPM Oturumu)

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:00-11:15

Kahve Arası / Coffee Break

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00

Paralel Oturumlar / Sessions: P2.2 & M1.2

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 13:00-13:45

Yemek Arası / Lunch Break

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 13:45-15:40 – 3. Kat, 1. Salon

Panel: **GEVREK EKONOMİSİ**

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 15:40-16:00

Kahve Arası / Coffee Break

07.12.2023, Perşembe/Thursday – 16:00-17:00 – 3. Kat, 1. Salon

Davetli Konuşmacı / Keynote Speaker

Selva Demiralp (Koç Üniversitesi)

Oturum Başkanı / Moderator

Timur Han Gür (Hacettepe Üniversitesi)

Paralel Oturumlar / Sessions

07.12.2023, Perşembe/Thursday

Türkiye’de Para Politikası / Monetary Policy in Turkey

Oturum Başkanı/Moderator: Gülbin Şahinbeyoğlu (TEPAV)

T2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

**Enflasyon Hedeflemesi Rejimini Tekrar Düşünmek: Para Arzının İçselliği ve Merkez Bankası
Dijital Parasının Varlığı Varsayımları Çerçevesinde**

Kaan İrfan Ögüt (Bahçeşehir Üniversitesi)

T2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Testing for PPP in Türkiye with Infinite-Variance Errors and Cryptocurrencies

Fatma Özgü Serttaş (Ankara Yıldırım Beyazıt University)

T2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

**Türkiye’de Enflasyon ve İşsizlik: Frekans Alanından Kanıtlarla Phillips Eğrisi’ni Yeniden
Düşünmek**

Veysel Karagöl (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Afetler ve Yoksulluk / Disasters and Poverty (SPM Oturumu)

Oturum Başkanı/Moderator: Belgi Turan (TOBB ETÜ)

Y2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 3. Kat, Camlı Salon

Çok Boyutlu Yoksulluk ve Sosyal Kooperatifler: İzmir İçin Bir Araştırma

Dilek Aykut Seymen (Dokuz Eylül Üniversitesi), Sercan Köksal (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)

Y2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 3. Kat, Camlı Salon

Mental Health Effects of Employment for University Students: Evidence from Online Education Period

Şerife Deniz Kolat (Batman University), Deniz Göktaş (Bilecik Şeyh Edebali University),
Jülide Damadoğlu (İstanbul Gedik University), Kübra Koç (İstanbul Gedik University)

Y2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 09:30-11:00 / 3. Kat, Camlı Salon

Godot'yu Beklerken Deprem ve Yoksulluk

Ferhat Apaydın (Adıyaman Üniversitesi)

Politik İktisat ve İktisadi Düşünce / Political Economy and History of Economic Thought

Oturum Başkanı/Moderator: Ergun Türkcan (Ankara Üniversitesi, SBF)

P2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

İktisat Disiplininde Eyleyeni Sorgulamak: Thorstein Veblen’in “Birey”i Özelinde Bir Analiz

İlkben Akansel (Bartın Üniversitesi)

P2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Türkiye Politik İktisat Veritabanı: 1800’lerden Günümüze

Altuğ Yalçıntaş (Ankara Üniversitesi), Özgür Kızılyurt (Bakırçay Üniversitesi),
Kardelen Kaya Erman (Bağımsız Araştırmacı)

P2.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 1. Kat – Toplantı Salonu

Göçebe Barbarın Peşinde İki Tarih Tezi: Kıvılcımlı ve Karatani

Çiğdem Boz (Fenerbahçe Üniversitesi)

Seçilmiş Konular / Selected Topics

Oturum Başkanı/Moderator: Nazire Nergiz Dinçer (TED Üniversitesi)

M1.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 3. Kat – Camlı Salon

Üretim Yeri Tercihinde Tersine Hareket: Reshoring

Suat Aksoy (Ardahan Üniversitesi)

M1.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 3. Kat – Camlı Salon

Voting under Salience Bias and Strategic Extremism

C. Görkem Destan (TED University), G. Ege Bilgin (University of Bonn)

M1.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 3. Kat – Camlı Salon

Bağlam ve Ortalama Tüketim Eğilimi İlişkisi Üzerine Davranışçı Bir İnceleme

Mustafa İsmihan (Doğu Akdeniz Üniversitesi)

M1.2 - 07.12.2023, Perşembe/Thursday – 11:15-13:00 / 3. Kat – Camlı Salon

Rantiye Devlet Teorisi ve Doğal Kaynak Yoksunu Ülkelerde İşlerliği

Ahmet Salih İkiz (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)

PANEL: GEVREK EKONOMİSİ

07.12.2023, 13:45-15:40
(3. Kat, 1. Salon)

Moderatör

Prof. Dr. Koray Velibeyoğlu (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

Panelistler

Dr. Cemil Tugay (İzmir - Karşıyaka Belediye Başkanı)

Prof. Dr. Funda Barbaros (Ege Üniversitesi)

Aliye Yüksel (Ege Üniversitesi)

Gökçe Küçük (İzmir - Karşıyaka Belediyesi)

Dr. Pelin Özden (İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu)

Türkiye Ekonomisi/Turkish Economy

Türkiye GSYH Büyümesinin Midas ile Şimdi Tahmini

Güzin Bayar, Doç. Dr., Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, bayarg@ticaret.gov.tr

Melekgül Kargı, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, m.kargi2@ticaret.gov.tr

Baki Ozan Kuş, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, b.kus@ticaret.gov.tr

Öz

Kalkınmanın tek şartı GSYH büyümesi olmasa da, en önemli şartlarından biri ve ekonominin mevcut durumunu gösteren önemli bir gösterge olarak algılanmaktadır ve büyüme oranları ekonomik birimler tarafından yakın bir şekilde takip edilmektedir.

Pek çok ülkede GSYH istatistikleri hem çeyreklik sıklıkta, hem de oldukça gecikmeli olarak açıklanmaktadır. Bu durum ekonomistleri geçmiş fakat henüz istatistiği açıklanmamış yakın dönemin “şimdi tahmin”lerini yapmaya yönlendirmiştir. Bu konuda geniş bir iktisat yazını oluşmaya başlamıştır ve çok sayıda yeni teknik geliştirilmiştir.

Bu çalışmada, Türkiye GSYH büyümesinin şimdi tahmini bu alanda yeni geliştirilen ve sıklıkla kullanılmaya başlanan tahmin tekniklerinden MIDAS (karma veri örnekleme-mixed data sampling) teknikleriyle yapılmaktadır. MIDAS, çeyreklik veriyi daha sık yayımlanan aylık, haftalık, hatta günlük veriler aynı denklemde kullanılarak tahmin etme imkânı vermektedir. Çalışmamızda temel MIDAS modellerinin statik faktör modelleri ile genişletilmiş bir hali olan FADL-MIDAS (Faktör Otoregresif Gecikmesi Dağıtılmış-MIDAS) denklemi kurulmuştur. MIDAS modeli iki aşamada tahmin edilmektedir. Birinci aşamada reel ekonomiye ve finansal kesime ait çok sayıda verinin faktörleri statik temel bileşenler yöntemi (principal components analysis) ile bulunmuştur. Buradan elde edilen temel bileşenler, bağımlı değişkenin gecikmeli değerleri ve diğer değişkenlerle birlikte denklemde kullanılmış ve denklem doğrusal olmayan en küçük kareler yöntemi ile tahmin edilmiştir.

Analiz sonuçları Türkiye GSYH büyümesinin tahmininde reel kesime ait aylık sıklıkta açıklanan cari denge, ihracat fiyatları, ithalat fiyatları, kapasite kullanım oranları, sanayi üretimindeki artış ve istihdamdaki artış değişkenlerinin temel bileşenlerinin en iyi sonuçları verdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: GSYH, MIDAS, Temel Bileşenler Analizi, Doğrusal Olmayan En Küçük Kareler

Türk Sanayiinde İhracat Rekabetçiliği Kalıpları

Mert Can Duman, PhD Candidate, Hacettepe University, Graduate School of Social Sciences, mertcan.duman@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6155-7633.

Öz

Günümüzde dünya genelinde ülkeler arası entegrasyon arttıkça rekabet gücü ülkelerin kalkınma ve büyüme politikalarında giderek daha önemli bir faktör haline gelmektedir. Küresel piyasalarda ki rekabetçiliğin artmasıyla ülkeler için rekabetçiliğin güçlendirici modellerin hem analizi hem de uygulaması gerekli hale gelmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Türkiye'deki ihracat rekabetçiliği kalıplarının kapsamlı bir incelenmesi yapılarak Türkiye'nin rekabetçilik analizine katkı sunulması amaçlanmaktadır. Çalışmada rekabetçilik, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınma arayışındaki ülkeler için temel unsurlardan birisi olarak tanımlanarak bir ülkenin uluslararası pazarlarda etkin bir şekilde rekabet edebilme yeteneğinin yalnızca ekonomik performansını belirlemekle kalmadığı, aynı zamanda yapısal ekonomik dayanıklılığının da bir göstergesi olduğu ifade edilmektedir. Kuşkusuz, rekabetçi ülkeler daha yüksek üretkenlik, yenilikçilik ve entegrasyon eğilimindedir ve bu durum onların küresel ekonomik kırılganlıklarla daha etkili bir şekilde başa çıkabilmelerine imkân sağlar.

Fetscherin vd. (2008) temel olarak endüstrilerde uzmanlaşmanın, üretimdeki büyümenin ve göreceli sanayi büyüklüğünün değerlendirmeye alındığı ihracat rekabetçiliğini ölçmek, ortaya koymak ve karşılaştırmak amacıyla kapsamlı bir çerçeve ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, söz konusu metodoloji Türkiye'deki endüstri kolları için çok boyutlu bir çerçeve ortaya koyarak rekabet edebilirlik düzeylerinin ölçümü ve analizi için kullanılmaktadır. Çalışmayla ayrıca, uzmanlaşmanın başarıldığı ve Türkiye'nin görece üstün olduğu sektörlerin, iyileştirilmeye ihtiyaç duyulan alanların belirlenerek ürün kategorilerinin bu çerçevede analiz edilmesi, sanayinin büyümesiyle birlikte ortaya çıkacak üretim ve ihracat kalıpları ile potansiyel büyüme alanlarının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Çalışmada, Türkiye'de değişen dinamiklerin ortaya konulması için UN COMTRADE ve TÜİK'e ait 2002-2022 yıllarına ait veriler kullanılırken Türkiye'nin ihracat ortakları için HS olarak adlandırılan Harmonize Mal Tanımlama ve Kodlama Sistemlerini iki haneli HS sektör kodları ile kullanılmaktadır. Çalışmada öncelikle Türkiye'nin üretim ve ihracat kalıplarına genel bir bakış sunulması, ardından Türk sanayilerinin ihracatta rekabet edebilirlik kalıplarına ilişkin kapsamlı bir analiz sağlamak amacıyla hem endüstride uzmanlaşmanın hem de büyümenin değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Sektör uzmanlaşması ve ürün sınıflandırmasının titizlikle analiz edildiği bu çalışmanın, en güncel verilerle Türkiye'nin politika yapıcılara, işletmelerine ve araştırmacılara önemli bilgiler katacağı, çalışmanın çıktılarıyla birlikte ticaret politikası, ihracatın geliştirilmesi ve ekonomik çeşitlendirme stratejileri konusunda bilinçli kararlar alınmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ek olarak çalışmanın, gelişmekte olan ekonomilerdeki rekabet edebilirliğin dinamiklerini anlamak için daha geniş çıkarımlar sağlayacağı ve küresel ticaret performanslarını geliştirmek isteyen ülkeler için bir referans noktası görevi göreceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İhracat Rekabetçiliği, Uluslararası Ticaret, Endüstri Analizi, Karşılaştırmalı Üstünlük, Rekabetçilik.

Analysis of the Impact of International Markets on Borsa Istanbul Sectors

Baki Ünal, Asst. Prof., Iskenderun Technical University, bakiunal@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9154-0931.

Abstract

In this study impacts of international markets on the sectors of Borsa Istanbul Stock Market will be analyzed with transfer entropy methodology. Transfer entropy is a methodology used in information theory and statistics to measure the statistical dependencies and information transfer between two or more time series. It was introduced as an extension of mutual information and Granger causality to capture directed information flow between time series. It was introduced as a measure of directed information transfer by Schreiber in 2000 and has found applications in various fields, including neuroscience, finance, and climate science. Transfer entropy is based on the idea of conditional information. It measures how much information about the future state of one variable (the target) can be gained by observing the past of another variable (the source), taking into account the past of both variables. Unlike mutual information, which measures the information shared between two variables without specifying the direction of the relationship, transfer entropy is directional. It quantifies the flow of information from the source to the target variable or, equivalently, the reduction in uncertainty about the future of the target variable when the past of the source variable is known. By using transfer entropy impact of international markets such as exchange market, New York Stock Exchange, London Stock Exchange, petrol market and CDS market on sectors of Borsa İstanbul Stock Market will be analyzed. The sectors that are more affected by these international markets will be investigated. For this purpose, both sub-period analysis and rolling window analysis will be conducted. In the sub-period analysis, effects of 2008 crisis will be examined. In a moving window analysis, the changes in the effects of international markets on Borsa Istanbul sectors over time will be investigated.

Keywords: Borsa Istanbul Sectors, Transfer Entropy, 2008 Crisis, Causality.

Çevre ve Enerji Ekonomisi / Environmental and Energy Economics

Teknolojik Gelişim ile Ekolojik Ayak İzi İlişkisi: OECD Ülkeleri Uygulaması

Ergün Aktürk, Doçent Doktor, Atatürk Üniversitesi, İktisat Teorisi Anabilim Dalı, eakturk@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6925-1850

Sena Gültekin, Araştırma Görevlisi, Atatürk Üniversitesi, İktisat Teorisi Anabilim Dalı, sena.gultekin@atauni.edu.tr ORCID: 0000-0002-1860-8802

Öz

Küresel ekonominin hızlı genişlemesini ekolojik ayak izindeki hızlı artış takip etmiştir. Ekonomik refah ve ekolojik denge arasındaki ilişkinin düzenlenmesi özellikle kaynakların azaldığı günümüzde küresel çapta devletler için temel bir endişe kaynağı oluşturmaktadır. Günümüzde küresel ekonomiler özellikle de gelişmekte olan ekonomiler için daha yüksek ekonomik büyümenin yanı sıra ekolojik ayak izi rakamlarının da kontrol altına alınmasının amaçlandığı çevre dostu büyümenin sağlanmasının önemini vurgulamaktadır. Ancak vakaların çoğunda gelişmekte olan ülkeler ekonomik olarak gelişirken ekolojik ayak izi seviyelerini sınırlandırmakta zorluk yaşamaktadır. Bu nedenle ekolojik ayak izini sınırlandıracak önlemler aranmaya başlanmış ve bu çerçevede çeşitli teknolojik adımlar atılmıştır. Ekolojik ayak izi ve teknoloji arasındaki ilişki son dönemde oldukça önem kazanmış, buna istinaden iktisat literatüründe de bir dizi çalışma yapılmaya başlanmıştır. Yalnız bu çalışmalardan yalnızca birkaçı teknolojik gelişim ve inovasyonun ekolojik ayak izi üzerindeki etkilerini incelediği görülmüştür. Bu nedenle, mevcut çalışmada literatürdeki bu boşluğun doldurulması adına teknolojik gelişim ve ekolojik ayak izi arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu ilişki incelenirken diğer çalışmalardan farklı olarak öncelikle genel teknoloji yatırımları dikkate alınmış, daha sonra ise çevre ile ilgili teknoloji yatırımlarına özel olarak bakılmıştır. 2010-2019 dönemi için OECD ülkelerinde yapılan çalışmada sabit ve rassal etkiler modeli kullanılmıştır. Driscoll ve Kraay standard hatalarının kullanıldığı analiz sonucunda her ne kadar araştırma geliştirme yatırımları ekolojik ayak izini düşürse de çevre yatırımlarının artırdığı bulunmuştur. Bununla beraber genel teknoloji yatırımlarının etkisi ise anlamsız bulunmuştur. Aynı zamanda GSYH ekolojik ayak izini artırırken nüfus ise azaltmaktadır. Yenilenebilir enerji kullanımı ise ekolojik ayak izini düşürmektedir. Bu sonuçlar her ne kadar beklentilerin dışında görünse de OECD gibi gelişmişlik düzeyleri oldukça farklı olan ülkelerde sonuçların ayrışması beklentileri karşılamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik ayak izi, Teknoloji, OECD

Ekonomik Gelişme-Karbon Verimliliği İlişkileri: Gelişmiş ve Gelişmekte olan Birtakım Ülkelerden Örnekler

Ömer Faruk GÜLTEKİN, Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yükseokulu, ofgultekin@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4832-4683.

Öz

Ekonomik büyüme ve gelişme tüm ülkeler için arzu edilen bir durumdur. Ülkeler üretim artışıyla birlikte daha yüksek bir gelir seviyesine ulaşmaya ve bu daha yüksek gelir seviyesiyle daha müreffeh toplumlara sahip olmak için çaba harcarlar. Üretim faaliyetlerinin bazıları yerkörede karbon salınımını artırarak dünya genelinde kirliliğin artmasına neden olur. Bu durumda kirlilik ekonomik büyüme ve gelişme süreçlerinin negatif bir dışsallığı olarak kabul edilir. Çalışmanın temel amacı, ekonomik büyüme ve ekonomik gelişme göstergeleriyle karbon verimliliği arasındaki ilişkilerin araştırılmasıdır. Karbon verimliliği GSYİH'nin karbon emisyonuna olan oranı olarak literatürde tanımlanmış ve farklı üretim ve kirlilik düzeyleri temelinde verilerine ulaşılabilen AB üyesi ülkeler, yüksek gelir düzeyine sahip AB üyesi olmayan ülkeler ve gelişmekte olan ülkelerden heterojen bir panel grubu oluşturulmuştur. Çalışmanın verileri ülke grupları açısından tüm verilere ulaşılabilen 1995-2020 dönemini kapsamaktadır. Çalışmanın bağımlı değişkenini karbon verimliliği oluştururken, bağımsız değişkenler gelir eşitsizliğini temsilen Gini katsayısı, şehirleşmeyi temsilen kilometre kare başına düşen insan sayısı, inovasyon ve gelişmeyi temsilen patent sayısı, enerji tüketimi ve istihdam oranıdır. Serilerin temel sına testleri, yatay kesit bağımlılığı ve birim kök sonuçları araştırılmış ve serilerin birinci farkları alındığında durağan oldukları tespit edilmiştir. Tahmin sürecinde iki farklı model oluşturulmuş ve panel kantil regresyon testi aracılığıyla tahmin yapılmıştır. Elde edilen tahmin sonuçlarına göre istihdam oranının orta ve yüksek düzeydeki kantillerde karbon verimliliğini istatistiksel olarak 1% seviyesinde artırdığı gözlenirken, gelir adaletsizliğinin orta ve yüksek kantillerde karbon verimliliğini istatistiksel olarak 1% seviyesinde azalttığı gözlenmiştir. Kilometre kare başına düşen insan sayısı ise orta düzey kantilde istatistiksel olarak %10, üst düzey kantilde istatistiksel olarak %5 seviyesinde karbon verimliliğini azaltmaktadır. Enerji tüketimi ise yalnızca düşük kantil düzeyinde istatistiksel olarak 1% seviyesinde karbon verimliliğini azaltmaktadır. Son olarak patent sayısı ise orta kantil düzeyinde istatistiksel olarak %5, üst kantil düzeyinde ise istatistiksel olarak 1% seviyesinde karbon verimliliğini artırmaktadır. Karbon verimliliğinin düşük olduğu ülke gruplarında karbon salınımını azaltıcı politikaların uygulanması ve konuyla ilgili daha kapsamlı araştırmaların yapılması hem konunun önemini artıracak, hem de karbon salınımı düşük daha temiz ve sağlıklı bir dünyanın oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kirlilik, Ekonomik Gelişme, Sürdürülebilir Kalkınma, Kantil Regresyon.

Analyzing The Effects of Solar Photovoltaic Systems in Türkiye By a Computable General Equilibrium Model

Ezgi İpek, METU, ipek.ezgi@metu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5807-8703.

Pınar Derin Güre, Assoc. Prof. Dr., METU, pderin@metu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6128-5116.

Abstract

Due to its geographical and climatic conditions, Türkiye has a high potential for solar photovoltaic energy. The crucial aspect of this potential is analyzing whether it can turn into domestically produced energy, as the energy supply is already highly dependent on imports, especially fossil fuels. Türkiye Photovoltaic Technology Platform (TFTP) aims to promote high-efficiency solar PV cells and panels, and it is expected that the increased share of domestic production from solar PV energy will have positive macroeconomic and economic effects. This thesis aims to analyze whether the expected outcomes of TFTP can be achieved using a Computable General Equilibrium Model (CGE) for Türkiye. No other study for Türkiye uses CGE to focus on sole impacts of solar PV energy. An electricity sector detailed social accounting matrix for Türkiye is constructed for 2021 for the model. It is the most detailed and recent SAM for Türkiye. For the scenario, it is assumed that the productivity of solar PV electricity production will increase due to the actions taken by TFTP. The environmental impacts of the shock are calculated based on the avoided carbon emissions. The results indicate that the output, domestic production, and exports of solar PV electricity increased, along with the other electricity sectors. Other affected sectors are the ones that are highly related to solar PV and have high energy intensity. Moreover, the macroeconomic effects of the shock coincide with the expected results. Also, high levels of carbon emission can be avoided if solar PV electricity replaces fossil fuels.

Keywords: Computable General Equilibrium Models, Social Accounting Matrix, Solar Photovoltaic Energy, Carbon Emissions, Türkiye

The Sector of Sectors Industrial and Innovation Policy Perspective and its Frontiers with Artificial Intelligence on Sustainable Environment, Health, and Development

Ceyhan Öztürk¹, Dr, Middle East Technical University/ Science and Technology Policy Studies, Türkiye, ozturkc@metu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0766-2678.

Erkan Erdil, Prof, Middle East Technical University/ Department of Economics, Türkiye, erdil@metu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3091-2441.

Aysıt Tansel, Prof, Middle East Technical University/ Department of Economics, Türkiye, atansel@metu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9556-2396.

Abstract

According to the eco-health approach, environmental and socio-economic sustainability profoundly affects human health, animal health and the entire ecosystem. This study includes the authors' views on creating the necessary technical and institutional infrastructure for society to achieve a sustainable environment, health and development by managing and balancing uncertainty and disruptions. The authors share viewpoints on the emergence process of their approach, its methodological framework, the results it can deliver, and its interactions with artificial intelligence. Firstly, the authors reveal the main problem areas that need to be addressed, primarily regarding sustainability within the framework of the approach. Then, they present the theoretical background and empirical research findings, a non-linear link between the determined economic indicators and BMI. They then propose the core idea innovation policy perspective, which they assess can address societal concerns through the vital link between BMI, nutritional status, cognitive ability, and time preference. The authors have shown in their research that the relationship between all economic growth and development engines and BMI is

not monotonous. These findings point to cognitive ability-skill development as a cycle that should be operated continuously for each individual. For this reason, the authors identify the core

idea innovation policy perspective as the core idea of transforming and supporting the manifestation of the study's findings into a technological and institutional infrastructure. At this stage, the sector of sectors practice is presented by the authors as a dynamic response to the interaction of the core idea innovation policy perspective with the core idea of creating the economic ecosystem and social infrastructure necessary for the cognitive ability-skill development cycle to operate uninterruptedly for each individual. The practice of the sector of sectors has a dynamic structure and is not static because it interacts with a core idea that includes supporting an active cycle. Therefore, the core idea innovation policy perspective and this emerging practice will significantly

1. Correspondence: Department of Science and Technology Policy Studies, Social Sciences Institute, Middle East Technical University, 06800, Ankara, Türkiye. Phone: +90 312 210 38 10, e-mail: ozturkc@metu.edu.tr

contribute to successfully coping humanity with uncertain events that may occur in the future regarding sustainability. In addition, the determined core idea for applying this perspective also has the potential to help identify any society's technological and institutional shortcomings and recognize its industrial and social infrastructure capabilities towards sustainability. Besides, the authors think that if this practice is supported by "the uniqueness of humans" understanding, each individual can reach the uniqueness cycle level by operating the "to work/to create work" cognitive ability-skill development cycle. Moreover, the authors evaluate that if it is possible for each individual to reach this stage and to benefit from artificial intelligence appropriately after this stage, it is easier to reach the cognitive ability-skill development cycle level that can contribute to illuminating the darkness of the unknowns that each faces about the sustainability and other fields. This appropriate artificial intelligence will also enable each unique individual to interact quickly and properly with the knowledge of a wider area of awareness illuminated by the contribution of each individual of humanity rather than with the knowledge of a narrower area of awareness enlightened by the contribution of today's minimal number of unique individuals.

Keywords: Health, Skills, Innovation Policy, Economic Development, Artificial Intelligence.

Yoksulluk ve Sosyal Yardımlar / Poverty and Social Assistance (SPM Oturumu)

Pandemide Sosyal Yardımlar ve Etkinlik Sorunsalı: Yardım Alan ve Almayan Hanehalklarının Kırılğanlık Analizi

Selin Pelek, Doç. Dr. Galatasaray Üniversitesi ve GİAM, spelek@gsu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8540-4164

Öz

2020 yılı boyunca dünyanın tüm ülkelerine yayılan ve pandemi olarak nitelendirilen Covid-19, iktisadi yaşamı uluslararası ticaret, üretim kapasitesi, talep eksikliği gibi saiklerle birçok yönden etkilemiştir. Bu beklenmeyen şoka karşı ekonomik birimlerin refahını belirli bir düzeyde tutma amacıyla tüm dünyada çeşitli destek ve yardım paketleri gündeme gelmiştir. Sektörel daralmaların ve üretim düşüşlerinin hanehalkları üzerindeki olumsuz etkileri istihdam ve gelir kayıpları, artan borçluluk, kısıtlanan kredi imkanları gibi başlıklardan tartışılmaktadır. Hanehalklarının pandemi karşısında iktisadi durumlarını güçlendirecek yardımların etkinliği ve doğru hedefleme mekanizmaları, finansal kırılğanlık ölçümleri ile doğrudan ilişkilidir. Zira kimlerin sosyal yardımlardan ne ölçüde yararlanması gerektiği sorusuna verilecek net cevaplar, ekonomik desteklerin daha verimli şekilde yönlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu çalışma pandemiden etkilenmesi beklenen hanehalklarının kırılğanlık analizlerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Hanehalkı fertlerinin istihdam örüntüleri, borçluluk durumları ve sahip oldukları varlıklardan yola çıkılarak maddi yoksunlukları objektif kriterler ve beyan üzerinden incelenmektedir. Böylelikle pandemi sürecinde hangi tip hanehalklarının daha kırılğan oldukları ve yakın gelecekte yoksulluğa düşme potansiyelleri değerlendirilmekte, ekonometrik yöntemlerle bu kırılğanlıkta anlamlı etkisi bulunan sosyoekonomik karakteristikler tespit edilmektedir. Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması ve Hanehalkı İşgücü Anketi'nin mikro veri setlerinin kullanıldığı çalışmada, kırılğanlığı yüksek grupların sosyal yardımlara ne ölçüde ulaştıkları da cevap aranan sorulardan biridir. Böylelikle araştırmanın sosyal yardımlarda etkinlik sorunsalına katkı yapması beklenmektedir.

Çalışmanın ekonometrik kısmında, kırılğanlık ve yoksulluk sınırları içerisine düşme olasılığı mevcut literatürden faydalanılarak genelleştirilmiş en küçük kareler yöntemi (generalized least squares method) ile tahmin edilmektedir. Kırılğanlık ölçümü için ankette yer alan maddi yoksunluk sorularına odaklanılmaktadır. Bağımsız değişkenler içerisinde hanehalkının gelirleri ve mal sahipliği, fertlerin çalıştığı sektör, istihdam özellikleri, hanehalkı büyüklüğü gibi demografik karakteristikler yer almaktadır. Çalışmanın başlıca amacı Türkiye'de hanehalkı kırılğanlığına dair kapsamlı bir envanter çıkarmaktır. Elde edilen sonuçların hem pandemi sürecindeki sosyal yardımların etkinliği hem de gelecekte sosyal yardım kullanıcılarının belirlenmesinde kullanılması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hanehalkı kırılğanlığı, sosyal yardımlar, Covid-19

The Unsinkable AKP: Navigating Triumphs Come What May

M. Aykut Attar, Dept. of Economics, FEAS, Hacettepe University, Beytepe Campus, 06800 Çankaya/Ankara, Türkiye, Tel.: +90-312-2978650 (Ext: 135), maattar@hacettepe.edu.tr.

Ayça Tekin-Koru, Dept. of Economics, FEAS, TED University, Ziya Gökalp Caddesi, No.47, 06420 Çankaya/Ankara, Türkiye, Tel.: +90-312-5850034, ayca.tekinkoru@tedu.edu.tr

Abstract

With the 2017 constitutional amendment referendum, the presidential system was accepted as Türkiye's new form of government, and Recep Tayyip Erdoğan was elected as the president of the new regime in June 2018. Türkiye, since then, faced three different crises. Continuing economic hardship with high inflation and high unemployment, the COVID-19 pandemic that made the things only worse, and the devastating earthquakes in February 2023. In this paper, we present a novel political-economy account of how Erdoğan and his governments dealt with these crises, and we complement this narrative with district-level econometric evidence by estimating various models for Erdoğan's vote shares in 2023 elections. Our narrative approach builds on the notion that crisis management in an authoritarian regime is fundamentally different from crisis management in a democracy. In a populist and competitive authoritarian regime, crisis management practices are intertwined with how the opposition is blocked or weakened, how the public is polarized, how the monopoly over information is exercised by the state, how crises are reinterpreted as national security issues, and how the responsibility is transferred from the president to some other agents and entities. Our econometric results show that political preferences and identities exhibit strong historical persistence at the district level from 2018 to 2023. Specifically, none of the crises mentioned above has had a considerably large and statistically significant effect on Erdoğan's vote shares. Persistence is by far the single most important and robust determinant of Erdoğan's electoral success in 2023 according to the models we are able to estimate at the district level. In conclusion, we tentatively argue that crisis management strategies and tactics adopted by Erdoğan since 2018 must have benefitted from the electorate already polarized prior to the June 2018 elections.

Keywords: COVID-19, authoritarianism, economic crisis, natural disaster, electoral success

Why Having a Job is Not Always Enough to Get Out of Poverty: Evidence from Turkey

Gizem Acet Dönmez, Res. Asst., Marmara University, Department of Economics,
E-mail: gizem.acet@marmara.edu.tr, ORCID-ID: 0000-0002-3936-7147

Bilge Eriş Dereli, Assoc. Prof., Marmara University, Department of Economics,
E-mail: bilge.eris@marmara.edu.tr, ORCID-ID: 0000-0002-9005-1826

Employment is often regarded as a key to getting out of poverty. However, having a job is not always sufficient to escape from being poor. In-work poverty is a prevalent phenomenon in many countries nowadays. This paper seeks possible explanations for working poverty by using the at risk of poverty or social exclusion (AROPE) definition of Eurostat and taking Turkey as a case study. For this purpose, it first measures AROPE among the working population utilizing the Survey of Income and Living Conditions (SILC) for the year 2022 and finds that 21.95 per cent of the working population in Turkey are poor. Considerable heterogeneity in poverty rates is observed between sectors. For instance, while more than 35 per cent of the workers in the construction, electricity, and agriculture sectors are poor, this ratio is less than five per cent in finance and insurance activities. There are also significant differences in poverty risks between regions. Intraclass correlation coefficient (ICC) indicates that 14 per cent of the variation in the probability of being poor or not is explained by regional effects at the NUTS-2 level. Therefore, correlates of in-work poverty are investigated through a multilevel logistic regression analysis where both the individual and regional level characteristics are considered. In these estimations, job sectors are controlled to reveal within-sector effects. Preliminary findings show that public employment, social security registration, and higher years of schooling are associated with a lower probability of working poverty, while household dependency raises this risk. Furthermore, compared to the self-employed, employers are much less likely to be poor, whereas casual employees and regular employees are more vulnerable to poverty. Finally, it is found that while an increase in regional GDP per capita lowers the poverty risk, a rise in regional unemployment rate and Gini exacerbates it.

Keywords: In-work poverty, AROPE, multilevel models

The Political Economy of Inclusive and Pro-Poor Growth in Turkey

Cem Arık, Research Assistant, Atatürk University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Economics, cem.arik@atauni.edu.tr, 0000-0002-8137-1174

Öz

The three main criteria used in this paper to examine inclusive growth in Turkey are employment, income distribution, and poverty. Pro-poor growth is a growth trend that simultaneously lowers poverty and narrows the income gap. One type of growth motif that advocates for the poor to take part in growth and receive a share of it is inclusive growth policies. The poor must first overcome some market barriers owing to opportunity gaps before they can take part in growth, though. The pro-poor growth process is harmed by inadequate nutrition, poor health, inadequate education, and gender-based discrimination that excludes the poor from both business and social life. The poor must be included into the circumstances required by the market in order for them to be able to participate in growth. Effective social policies are now required. In this context, using TURKSTAT's Income and Living Conditions Data, the Pro-Poor Growth Index and Poverty Equivalent Growth Rate will be used to decompose the growth motifs occurring in the lower income brackets by poverty and inequality dimensions in order to measure the inclusiveness of growth in Turkey. The role of taxes and public social expenditures, which comprise redistribution mechanisms, to pro-poor growth in Turkey is explored using the notion of "governance" based on the findings. The findings indicate that when pro-poor growth occurred in Turkey, it was owing to an absolute fall in poverty rather than a decrease in income disparity. At this point, it appears that Turkey's redistribution measures are restricted in their ability to assist the poor. This emergent predicament is the result of governance and inclusive institutions failing.

Keywords: Inclusive Growth, Pro-poor Growth, Reducing Inequalities, Social Expenditure Policies, Poverty

İktisat ve Toplum Kongresi
Conference of Economics and Society

Dec. 06-07, 2023 | TOBB ETU
Ankara, Turkey

Armağan Ekonomisi ve Sosyal Girişimler / Gift Economy and Social Entrepreneurship

EfilJournal

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi
Efil Journal of Economic Research

TOBB ETÜ
University of Economics & Technology

The Effect of Corporate Sustainability Activities of Financial Performance

Ezgi Alp, Dr, TED University, ezgi.alp@tedu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2797-4951.

Öz

This research examines the relationship between corporate sustainability performance (CSP) and corporate financial performance within a developing country context. The study focuses on publicly traded firms in Turkey, covering the period from March 2016 to September 2021. The methodology employed in this study involves using univariate and multivariate methods to test the hypothesized relationships. Multivariate tests examine the relationship between performance indicators (Yearly Stock Return, Earnings per Share, Return on Asset, and Return on Equity) and various factors, including the CSP indicator, corporate governance indicators (Board Sex Diversity and Independent Directors), and other control variables (Growth, Size, Leverage, Quick Ratio, and ROA). Although firms with high CSP experienced lower yearly stock returns, implying investor skepticism, a positive correlation exists between high CSP and accounting-based financial performance indicators (EPS and ROA), indicating improved financial performance. Firms demonstrating high levels of CSP experienced lower yearly stock returns, indicating a degree of investor skepticism regarding the value of sustainability activities. However, high CSP was positively linked to accounting-based financial performance indicators such as earnings per share (EPS) and return on assets (ROA), signifying an improvement in financial performance for firms that implemented stronger sustainability practices. This positive association suggests the existence of institutional mechanisms that reward sustainability efforts in terms of profitability and operational efficiency. This study substantially contributes to our understanding of the intricate relationship between CSP, investor perception, and corporate financial performance.

Anahtar Kelimeler: Corporate sustainability, financial performance, Stakeholder theory, Neoclassical theory, investor perception

Sosyal Girişimlerin Ekonomi Polisiği: **Foucaultcu İktidar Analizi**

Güneş Kurtuluş, Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat ABD, guneskurtulus@posta.mu.edu.tr, ORCID-ID: 0000-0002-6675-330X

Mustafa İnci, Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, minci@mu.edu.tr, ORCID-ID: 0000-0002-9551-9213

Öz

Sosyal girişim modeli, çoğunlukla Avrupa genelinde teorik ve pratik çalışmalarla birlikte geliştirilmeye devam eden, görece yeni ve popüler bir organizasyon türüdür. Yürütülen çalışmalar doğrultusunda çeşitli tanımlamalar yapılsa da, sosyal girişimlerin kapsamı ve ne olduğuna dair ortak bir tanıma varıldığı söylenemez. En geniş haliyle, sosyal girişim, kâr dürtüsü yerine temel önceliği sosyal/çevresel bir amaca hizmet etmek ve bu amacı gerçekleştirmek üzere ticari bir faaliyet yürütmek zorunda olan bir girişim türü olarak ifade edilebilir. Ayrı bir tür olarak değerlendirilmesinin yanı sıra, kooperatif, dernek gibi kökleri çok eskiye dayandırılan sosyal ekonomi organizasyonları hem literatürde hem de pratikte sosyal girişim olarak adlandırılmaktadırlar. Sosyal girişim kavramı, Türkiye’de de çeşitli organizasyon türleri üzerinden özellikle son yirmi yılda görünürlük kazanmıştır. Bu türler, kökeni 19. yüzyıla dayandırılan kooperatif ve derneklerin yanı sıra, vakıf ve diğer şirket statüleri (anonim, limited, şahıs) olarak sıralanabilir. Sosyal girişimin ne olduğu, köklü yapıları içine alan iki yüz yıllık bir tarihin ürünü olarak farklı yaklaşımlar çerçevesinde tartışılırken, kâr amacı gütmeyen bir organizasyon olarak yapılandırıldığı neredeyse tek ortak kabul gören ifadedir. Günümüzde Avrupa sınırlarını aşarak neredeyse dünyanın tamamına yayılmış olsalar da, sosyal girişim pratiklerindeki kâr ve özgecilik arasındaki orta yol anlayışı hem tarihsellik hem de toplum yapısı gibi nedenlerle değişebilmektedir. Dolayısıyla bir toplumun ihtiyacına ve yapısına uygun ortaya çıkan sosyal girişim modelinin diğer toplumlara entegre edilme çabası o toplumda fayda yaratma potansiyeli hakkında öngörülemezliğini korumaktadır. Türkiye’de yaklaşık yirmi yıldır yapılan araştırmaların çoğu, ideal bir model olarak sosyal girişimlerin sayılarının artması ya da yerel kalkınmaya etkileri gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmanın amacı ise, Fransız düşünür Michel Foucault’nun “modern iktidar stratejileri”ni kapsayan iktidar analizi çerçevesinde sosyal girişim modelinin tartışmaya açılmasıdır. Küresel ahlaki normlara hayatı boyunca karşı duran Foucault özellikle 19. yüzyılda Batı toplumlarında modern iktidar stratejileri aracılığıyla başlatılan büyük bir normalleştirme ve disipline etme sürecine işaret etmektedir. Sosyal ekonomi organizasyonlarının modern biçimlerinin ortaya çıkışını temsil eden 19. yüzyıl, aynı zamanda Foucault’nun, bireyselleştirici iktidar sorunuyla ilişkili olarak insanların özneye dönüştürülme biçimlerinin tarihsel bir ontolojisini sürdüğü bir dönemi temsil etmektedir. Çalışmanın teorik temeli Foucault’nun iktidar analizine dayandırılmakla birlikte, yargısal örnekleme yöntemine başvurularak belirlenen anonim, limited ve şahıs şirket statüsündeki sosyal girişim yetkilileri ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmış, uygulamadan bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulguların analizi için betimsel yöntemle başvurulmuştur. Sonuç olarak, sosyal girişimlerde kârın ötelenmesinden ziyade, kapitalistin kâr hırsının topluma yansıyan olumsuz etkileri esnetme çabası olup olmadığı tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Foucault, İktidar, Normalleştirme, Sosyal Girişim

Sürdürülebilir Liberalizm Arayışında Farklı Bir Ses: Wilhelm Röpke

Mehmet Dinçaslan, Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü,
mehmetdincaslan@ktu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8549-2627.

Öz

Wilhelm Röpke (1899-1966), hem iki dünya savaşı arası dönemin hem de İkinci Dünya Savaşı sonrası konjonktürün sosyal, siyasal ve iktisadî yönlerini tecrübe etmiş bir iktisatçı ve sosyal bilimcidir. İktisadın liberal esasları ile toplumcu fikirlerini kendine özgü bir tarzla harmanlayan Röpke, klasik liberalizmin sınırlı devlet ilkesine karşın, devlet - piyasa bağlantısında devlete düzenleyicilik işlevi yüklemiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında yeni dünya düzeninin iktisadî, sosyal ve siyasal temellerinin kurgulanışı ve uygulanışı aşamalarında fildişi kuleye çekilen bir akademisyen olmamış, aksine olayların gidişatına fikirleri ile yön vermeye çalışan aksiyoner bir bilim insanı olarak sivrilmiştir. Röpke'nin bu yönüne, Almanya Federal Cumhuriyeti (Batı Almanya)'nin kuruluşu ve gelişme aşamalarındaki katkıları belirgin bir örnek teşkil etmektedir.

Bununla birlikte Röpke'nin Keynesyen iktisadın revaç bulduğu bir ortamda liberal fikirleri ana hatlarıyla savunmaya devam etmesi, liberal çevrelerde de toplumcu düşünceleri göz ardı etmeden tezler ortaya koyması, onu “arafta kalan” bir karaktere dönüştürmektedir. Apriori liberalizme iltifat ve itibar etmeden birey - piyasa, birey - devlet ve piyasa - devlet bağlantılarında formel ve enformel kurumların tesirini göz önünde bulundurmuş, bu temelden hareketle düzenleme ve denetleme işlevleriyle devlete sorumluluklar yüklemiştir. Bu yaklaşımıyla Röpke'nin liberalizmi sürdürülebilir kılma yönünde gayret gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda, neoliberalizm türleri içerisinde Röpke'nin konumu üzerinde daha detaylı durulması gerektiği açıktır.

Öte yandan Röpke'nin 1933-1937 arasında İstanbul Üniversitesi'nde çalışması, kitaplarının ve makalelerinin Türkçeye ve İngilizceye çevrilmesi gibi unsurların da tesiri ve teşviğiyle araştırmalara konu olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte bu araştırmalarda Röpke'nin çeşitli yayın organlarına verdiği demeçler, Türk iktisatçıların düşünce dünyasında bıraktığı izler, konferans metinleri ve bazı makaleleri kapsam dışında tutulmuştur. Bu da Röpke'nin entellektüel portresinin, en azından Türkçe olarak, eksik ve silik kalmasına yol açmaktadır. Bu makale ile Röpke'nin neoliberal yönüne ve Türk iktisat düşüncesinde bıraktığı izlere açıklık kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Türkçe yayınlar arasında, Röpke'nin ele alınmayan demeçleri ve makaleleri, “Röpke” isminin geçtiği metinler ve Röpke temalı çalışmalar tespit edilebildiği ölçüde incelenecektir. Röpke'nin neoliberal yönünün tafsilatına inerken ise İngilizce ve Türkçe neşriyat arasından seçilen eserler, bu makalenin kapsamını oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: İktisadî Liberalizm, Neoliberalizm, Wilhelm Röpke, Türk İktisat Düşüncesi

Yabancılara Armağan'ın Karşılıklılığı

Melike Yılmaz, Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, melbyilmaz@gmail.com, ORCID ID 0000-0002-9714-4267.

Ercan Eren, Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, eren@yildiz.edu.tr, ORCID ID 0000-0003-4513-278X

Öz

Ekonomik antropoloji alanındaki çalışmalara konu olan “Armağan Ekonomisi” topluluklar arasında ritüellerle gerçekleştirilen değiş tokuş temelli bir ekonomik sistemi ifade etmektedir. Literatürde armağanın geri verilme zorunluluğu “karşılıklılık” ilkesi ile açıklanmaktadır. Genellikle Klan toplumlarında görülen bu ekonomik sistem, topluluklar arasındaki armağan mübadelesi işbirliği ve iletişimi kuvvetlendirmesi açısından oldukça önemlidir. Teoride armağan değiş tokuşu işbirliği yapılan topluluklar arasında gerçekleşmektedir. Geri dönüş beklemeksizin verilen yabancılara armağan ise “saf armağan” olarak nitelendirilmiştir. Bu sebeple Sahlins’in “Taş Devri Ekonomisi” adlı eserinde çizilen karşılıklılık şemasına göre bağış ve hayır gibi yardımlar genelleşmiş karşılıklılık tanımında değerlendirilmektedir.

İklim değişikliği, savaşlar ve salgın hastalıkların artmasıyla birlikte kişiler ve toplumlar arasındaki dayanışma da artış göstermiştir. Son yıllarda dünyada yaşanan bu olumsuz durumlar karşılığında hayır ve bağış gibi yardımlar gerek dernek ve vakıflar gerekse bireysel inisiyatifler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Olağanüstü durumlarda bu yardım ve bağış faaliyetlerinin karşılıklılık beklentisi olmadan yapılması beklenirken, toplumsal ve ekonomik koşullarda görülen değişimle birlikte bağış ve yardımların karşılığında kabul görme, takdir edilme ve işbirliği yapma gibi beklentiler doğmuştur. Bu beklentinin tamamen özgeci veya tamamen karşılıklı bir yardımlaşma olduğunu söyleyemeyiz. Bu karmaşık sosyal ilişkilerin yardımlaşmaya etkisidir. Böylece Sahlins’in genelleşmiş karşılıklılık içinde değerlendirdiği bağış ve yardımları dengelenmiş karşılıklılık tanımında aramak gerekmektedir.

Makalenin ilk bölümünde yabancılara armağan ve karşılıklılık üzerine yapılmış çalışmaların literatüre katkısı incelenmiştir. İkinci bölümde dünyada ve Türkiye’de ortaya çıkan olağanüstü durumlarda gerçekleştirilen yardımların bireysel normlar çerçevesinde karşılıklılık beklentisine yönelik örneklerle yer verilmiştir. Son bölümde ise, saf armağan tanımında yer alan yardım ve bağışların mekan, kimlik ve ideolojik aidiyeti ön plana çıkartarak dengelenmiş karşılıklılık tanımına doğru yöneldiği düşüncesi öne sürülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Armağan Ekonomisi, Ekonomik Antropoloji, Karşılıklılık

Türkiye'de Para Politikası / Monetary Policy in Turkey

Enflasyon Hedeflemesi Rejimini Tekrar Düşünmek: Para Arzının İçselliği ve Merkez Bankası Dijital Parasının Varlığı Varsayımları Çerçevesinde

Kaan İrfan Ögüt, Doçent Doktor, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomi Bölümü
kaan.ogut@bau.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3090-003X

Öz

1990'lar SSCB hinterlandının ve başta Çin olmak üzere Doğu Asya'nın dünya ekonomisine entegrasyonu ile küresel boyutta genişleyen işgücü havuzu ve düşen ücretler sayesinde maliyet kaynaklı enflasyonunun hafiflediği bu arada enflasyonist sonuçları nedeniyle kamu borcu monetizasyonunun pek çok ülke tarafından terk edildiği ve enflasyon hedeflemesinin bir para politikası rejimi olarak yaygınlaşmaya başladığı dönemdir. Küresel finansal entegrasyonun ve uluslararası sermaye akımlarının yaygınlaştığı bu süreçte bağımsız bir para politikasının (enflasyon hedeflemesi) etkin şekilde uygulanabilmesi serbest döviz kuru rejimini gerektirdiğinden (imkansız üçleme) pek çok ülkede eş zamanlı olarak döviz kurları dalgalanmaya bırakılmıştır. Bununla birlikte küresel çapta tasarruf fazlasının olduğu ve ilave olarak 2008 küresel finansal krizi sonrasında gelişmiş ülkelerin merkez bankaları tarafından genişletici para politikalarının uygulandığı 2000'lerde kontrolsüz sermaye girişleri nedeniyle paraları değerlenen, kredi büyüme oranları ve cari açıkları artan kimi Latin Amerika Ülkeleri ve Türkiye'de *enflasyon hedeflemesi politikası - serbest döviz kuru rejimi* ikilisi eleştirilere maruz kalmış, IMF yayınlarında dahi enflasyon hedeflemesine eşlik etmek üzere *sterilize edilmiş döviz kuru müdahaleleri* önerilmiştir. Covid19 Pandemisi sürecinde ve sonrasında ise para politikası, maliye politikası etkileşiminin artmasıyla birlikte bu politikaların servet eşitsizliğini artırıcı ve enflasyonu tetikleyici etkileri, enflasyon hedeflemesi rejiminin bizzat IMF başekonomistinin de dahil olduğu çalışmalarda *sermaye hareketlerinin kontrolü*'nü de içeren *bütünleşik bir çerçevede* yeniden ele alınmasına neden olmuştur. Aynı dönemde yakın bir gelecekte yaygın olarak kullanılması muhtemel olan *Merkez Bankası Dijital Parası*'nın para politikasının etkinliği üzerindeki olası etkileri de tatışma günemindeki yerini almıştır. *Orta gelir tuzağı* ve *erken sanayizisleşme*'nin eşiğindeki Türkiye'de tüm bu tartışmalar *Kalkınmacı Merkez Bankası* kavramını da içerecek şekilde gündeme gelmiştir.

Bildiride enflasyon hedeflemesi rejimi, para arzının temel olarak borçlanma/kredi ile yaratıldığı ancak Merkez Bankası'nın bütçe finansmanında oynadığı doğrudan/dolaylı rol tarafından da etkilendiğinin ve bu iletim kanalları aracılığı ile de enflasyon ile etkileşim içinde olduğunun kabul edildiği bir perspektifte, enflasyon hedeflemesi rejimi, Türkiye örneğinden hareketle gelişmekte olan ülkeler açısından, *Merkez Bankası Dijital Parası* ve *Kalkınmacı Merkez Bankası* kavramlarını da içerecek bir çerçevede analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon Hedeflemesi, Endojen Para Arzı, Merkez Bankası Dijital Parası.

Testing for PPP in Türkiye with Infinite-Variance Errors and Cryptocurrencies

Fatma Özgü Serttaş, Associate Professor of Economics, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Political Sciences, Department of Economics, foserettas@aybu.edu.tr, ORCID: 000-0003-0746-3991.

Öz

This study investigates the purchasing power parity (PPP) hypothesis in Türkiye when exchange rate returns and inflation rates are assumed to follow heavy-tailed α -stable processes, while considering the growing interest in cryptocurrencies. This interest is mainly driven by the economic crisis, high inflation, and the depreciation of the national currency in Türkiye. Crypto prices are recently used in literature for testing for the PPP hypothesis. More specifically, strong form and weak form PPP tests are applied to monthly frequency data in Türkiye with its top trading partners while making use of crypto prices and α -stable errors. Empirical results generally indicate evidence against the validity of the PPP.

Keywords: Cryptocurrency, purchasing power parity, α -stable heavy-tailed distributions, unit root tests, cointegration tests.

Türkiye’de Enflasyon ve İşsizlik: Frekans Alanından Kanıtlarla Phillips Eğrisi’ni Yeniden Düşünmek

Veysel Karagöl, Arş. Gör. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Erciş İşletme Fakültesi,
veyselkaragol@gmail.com, ORCID-ID: 0000-0001-9939-0173.

Öz

Enflasyon ve işsizlik oranları, ekonomilerin en önemli problemleri arasında yer alır. Fiyat istikrarı ve tam istihdam gibi politika hedeflerinin varlığına karşın, Türkiye ekonomisi hala yüksek enflasyon ve yüksek işsizlik oranlarıyla mücadele etmektedir. Bununla ilgili teorik yaklaşımlardan en önemlisi olan Phillips Eğrisi, *iktisat politikalarının çoğu zaman bu iki değişken arasında bir ödüneşimi içerdiğini ifade etmektedir. Buna göre, enflasyonu (işsizliği) ortadan kaldırmaya yönelik her türlü girişim, daha yüksek işsizlik (enflasyon) oranlarını kabul etmek anlamına gelmektedir. Öyleyse, Türkiye ekonomisinde de enflasyon ve işsizlik oranları arasında bu tür bir ödüneşim var mıdır, yoksa Phillips Eğrisi’ne, stagflasyon olgusunu takiben yapıldığı gibi, şüpheli mi yaklaşılmalıdır?* Bu çalışma, tüm dünyada uzun bir aranın ardından yeniden gündeme gelen enflasyon oranı ile işsizlik oranı arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkiyi Türkiye ekonomisi için araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, iki değişken arasındaki ilişki, 2005:01-2023:03 dönemine ait aylık bazda verilerle, frekans alanında nedensellik testi aracılığıyla analiz edilmiştir. Testin simetrik bulguları, işsizlikten enflasyona doğru tek yönlü ve uzun dönemli bir nedensellik ilişkisinin varlığına işaret etmektedir. Testin asimmetrik bulguları ise iki önemli kanıt sağlamıştır. Bunlardan ilki, işsizliğin pozitif bileşeninden enflasyonun negatif bileşenine doğru tek yönlü ve uzun dönemli bir nedensellik ilişkisinin varlığıdır. İkincisi ise işsizliğin negatif bileşeninden enflasyonun pozitif bileşenine doğru tek yönlü ve kısa ve uzun dönemli bir nedensellik ilişkisinin varlığıdır. İki değişken arasındaki bu asimmetrik ilişkiler, artan işsizlik oranının enflasyon oranının azalmasına ve azalan işsizlik oranının enflasyon oranının artmasına neden olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgular, Phillips Eğrisi’nin öngördüğü *ödüneşimi* doğrulamaktadır. Politika yapıcılar için enflasyon ve işsizlik sorunlarıyla mücadele ederlerken, makul bir enflasyona razı olmak kadar, işgücü piyasasında yapısal ve kurumsal reformlar yaparak verimliliği artırmaya çalışmak da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, İşsizlik, Phillips Eğrisi, Frekans Alanında Simetrik ve Asimmetrik Nedensellik

Afetler ve Yoksulluk / Disasters and Poverty (SPM Oturumu)

Çok Boyutlu Yoksulluk, Sosyal Dayanışma Ekonomisi ve Sosyal Kooperatifler: İzmir için Bir Araştırma

Dilek Aykut Seymen, Prof.Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, dilek.seymen@deu.edu.tr

ORC-ID: 0000-00015535-594X

Sercan Köksal, Araş.Gör. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, sercan.koksal@ikcu.edu.tr

ORC-ID: 0000-0003-2879-7448

Öz

Bu çalışmada “yoksulluk” kavramı, gelir ve tüketim gibi ekonomik boyutlarının ötesinde çok boyutlu bir olgu olduğu gerçeğinden hareketle incelenmiş ve İzmir özelinde çok boyutlu yoksulluğun analizi yapılmıştır. “Çok boyutlu yoksulluk” analizi içinde yer alan, eğitim, sağlık, barınma ve beslenme gibi sosyal ve çevresel unsurlar ve parasal olmayan diğer ekonomik göstergelerin, aslında sosyal dayanışma ekonomisinin temel unsurları ve daha genel anlamda da sürdürülebilir kalkınmanın temel hedefleri olduğu görülmektedir. Sosyal dayanışma ekonomisinin temel işletme modelleri ise içerisinde pek çok sosyal girişimi de barındıran kooperatiflerdir. Çalışmanın çok boyutlu yoksulluk analizinde Alkire-Foster (AF) Metodu kullanılarak 2006-2020 yılları arasındaki 15 yıllık dönemde, Türkiye’nin diğer illerine göre kişi başına gelir düzeyi nispeten yüksek olan İzmir için “çok boyutlu yoksulluk endeksi” hesaplanmış, elde edilen bulgular Türkiye geneli ile karşılaştırılmıştır. Bunun yanında İzmir’de faaliyet gösteren sosyal kooperatifler incelenerek mevcut halleri ile yoksulluk sorununun çözümüne olası katkıları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi, Sosyal Dayanışma Ekonomisi, Alkire-Foster Metodu

Mental Health Effects of Employment for University Students: Evidence from Online Education Period

Şerife Deniz Kolat, Assistant Prof. Dr., Batman Üniversitesi, serifedeniz.us@batman.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-7831-7150

Deniz Göktaş, Lecturer, Bilecik Şeyh Edebali University, deniz.goktas@bilecik.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-9493-0991

Jülide Damadoğlu, Lecturer. Dr., İstanbul Gedik University, julide.damadoğlu@gedik.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-2576-6761

Kübra Koç, Lecturer, İstanbul Gedik University, kubra.koc@gedik.edu.tr, ORCID ID : 0000-0002-1019-4254

Abstract

A devastating earthquake hit South-East provinces of Türkiye on February 6, 2023. After the earthquake Turkish Higher Education Council opted to transition to online education due to reallocation of student dormitories for urgent safe accommodation needs of earthquake evacuees. For students who had previously resided in dormitories and apartments in the cities where their universities were located, switching to online education means returning home. Moreover, students had more spare time as consequence of flexibility of distance learning. Hence some students participated in labour markets and started working. Being employed can contribute to better mental well-being through the establishment of social networks, role satisfaction, and a sense of power.

In this study we examine the relationship between student's labour force participation and probability of having depression symptoms after earthquake on 6th February 2023. The data are gathered from web-based survey conducted among students from one non-profit foundation university and three state universities. The Patient Health Questionnaire 9 (PHQ-9) survey is used to assess student mental health conditions. Logit regression model is employed in empirical analysis to assess the associations between socioeconomic variables and depression presence. According to results there is no association between being employed and depression prevalence, but working hours are associated with higher depression scores. Longer the working hours, the more likely students have depression problems. Besides that, there is a negative statistically significant relationship between having reliable friends and probability of mental health problems as expected. On the other hand, results suggest that there is no statistical evidence related to students' sex, household income level or university type (state or non-profit foundation).

Keywords: PHQ-9, Mental Health, Employment

Godot'yu Beklerken Deprem ve Yoksulluk

Ferhat Apaydın, Öğr. Gör., Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü,
fapaydin@adiyaman.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5637-3813

Öz

Dünya üzerinde deprem ve birçok doğal felaketin kaçınılmaz olduğu gerçektir. Felaket denilse de aslında hepsi bir doğa olayıdır. Bunlar içerisinde en yıkıcı ve en sık rastlanılan depremler olsa gerek. Deprem her ne kadar jeolojik bir doğa olayı olsa da bu çalışmada bu sınırlamanın ötesinde bazı amaçlar söz konusudur. Büyük ölçüde kapitalist üretim tarzının yerleşik olduğu dünyada insanların genel nihai hedefleri sermaye birikimidir. İnsanların temel fizyolojik ihtiyacı hayatta kalmak olsa da pratik yaşam bizlere göstermiştir ki insanlar bunu pek umursamayıp zenginleşmeye daha fazla teşnedir. Birçok insanın hayal dünyasında aslında zengin olduğunda gerçekleştireceği hayaller vardır. Ancak hep bu ânu beklerken ve daima bu amaçlar uğruna yaşarken bir felaket çıkar bırakın hayallerinizi, sevdiklerinizi ve canlarınızı alıp götürür. Telifisi asla olmayan sonuçlar doğurur. Sonuçta kapitalist bir sistemde Godot hiçbir zaman gelmez. O halde gerçeklikle barışık halde yaşamak, depremin jeolojik olmasının yanında sosyo-ekonomik bir olgu olduğunu da bilmek zorunluluk haline gelmelidir. Bu çalışmada depremin jeolojik olmayan sebepleri ve sonuçları üzerine bir tartışma amaçlanmıştır. Gelir dağılımının daha adil olduğu bir coğrafya ile hiç adil olmadığı komşu coğrafyada aynı şiddetteki deprem aynı sonuçları yaratmayacaktır. Refahın yüksek ve toplumun tamamına yayıldığı bir coğrafya depremden korkulduğu kadar etkilenmeyecektir. Coğrafyanın kaderi temelde toplumun kendi elindedir. Hayat standartlarından, eğitim kalitesine, ekonomiden kültüre ve birçok disiplinle bağlantılı olan depremlerin ekonomi politikasını yapmak elzemdir. Bu çalışma ayrıca yakın gelecekte ülkemizde beklenen diğer depremlerin etkisini en aza indirecek bir tartışmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Depremin Ekonomik Boyutu, Doğal Felaket, Kapitalizm.

Politik İktisat ve İktisadi Düşünce / Political Economy and History of Economic Thought

İktisat Disiplininde Eyleyeni Sorgulamak: Thorstein Veblen'in "Birey"i Özelinde Bir Analiz

İlkben Akansel, Doç. Dr., Bartın Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, iakansel@yahoo.com ORCID ID: 0000-0001-8167-7416

Öz

Ana-akım (yerleşik iktisat) iktisatta sürekli kullanılan ve *çerçevesi* kesin sınırlarla belirlenen kavramlar ana-akım iktisat dışında kalan diğer iktisadi yaklaşımlarda sürekli tartışma konusu olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Bu kavramların en *önemlilerinden* biri olan 'birey' kavramı hâlen daha ana-akım iktisat kuramının *üzerine* inşa edildiği temel kavramlarından biri olmayı sürdürmektedir. *Çünkü* gündeme getirilen pek çok iktisadi kuram birey davranışları, istekleri ve bunları tetikleyen güdüler *üzerinden şekillenmektedir*. Ayrıca iktisadi birey kavramının *şekillendirdiği* iktisat politikaları da genel ekonomik gidişata ilişkin belirgin bir *çerçeve çizmektedir*. *İktisatta* bu kadar *önem* arz edilen 'birey' kavramı keskin sınırlarla, yöntemi dar bir belirsizlikle tanımlanıyorsa, *üreteceği* iktisadi *çıktılar* da eksik bir iktisadi politika uygulanmasına sebep olmayacak mıdır? 'Birey' kavramına farklı pencerelerden ve eksik bırakılan yönleri ile bakmak *üretilecek* iktisadi *çıktıları* bir bütün olarak ekonomi için daha *üretken* ve daha aktif bir hale getirebilir mi?

Bu sorular ve *üretilebilecek* diğer soruların cevapları ana-akım iktisada eleştirel biçimde yaklaşan farklı iktisadi bakış açılarının cevaplarına muhtaçtır. *Şöyle* ki, ana-akım iktisada karşı konumlanan ve *ürettiği* tüm iktisadi *çıkılara* alternatif bakış açıları sunan iktisat yaklaşımları yöntemsel farklılıklarından aldıkları güçle daha *çoğulcu* ve kapsayıcı bir iktisat ortaya *çıkabilirler*.

Bu *çalışmada* temelde ana-akım iktisadın eyleyeni ile Veblen'in 'birey'i karşılaştırmalı bir biçimde ele alınmaya *çalışılacaktır*. Bu temelde ana-akım dışında sunulan bir yöntemin iktisada yenilikçi bir bakış açısı kazandırıp kazandıramayacağının irdelenmesi de amaçlamaktadır.

Veblen'in 'birey' kavramı dinamik yapısı zamandan, kültürden ve o kültürün *ürettiği* kurumlardan etkilenir. Diğer bir deyişle, Veblen'in 'birey'i, ana-akım iktisadın hazcı ve faydasını maksimize eden iktisadi eyleyen anlayışının tamamen zıttındadır. Ana-akım iktisatta eyleyen hiçbir duygu taşımayan, her olaya nötr yaklaşan bir aktörken; Veblen'in 'birey'inin kurumsal faktörleri içeren yapısı iktisada farklı, yapıcı ve gerçekçi bir yaklaşım sunabilecek dinamiğe sahiptir. Bu yapının irdelenmesi iktisadi analiz açısından *önemlidir*.

Özünde, bu *çalışmada* yerleşik iktisadın temel kavramlarından biri olarak kabul edilen iktisadi eyleyene ve ondan türetilen yöntemsel *çıkılara* Veblen'in iktisadi *özelinde* yöntemsel bir farklılığın sunulup sunulamayacağı irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Veblen, Eski Kurumsal İktisat, Birey, İktisadi Eyleyen, İktisatta Yöntem

Türkiye Politik İktisat Veritabanı: 1800'lerden Günümüze

Altuğ Yalçıntaş, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-3344-0497

altug.yalcintas@politics.ankara.edu.tr

Özgür Kızılyurt, Doç. Dr. Bakırçay Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-0724-7394

ozgur.kizilyurt@bakircay.edu.tr

Kardelen Kaya Erman, Bağımsız Araştırmacı, kayakardelen187@gmail.com

Öz

Bu çalışmada, 1800'lerden günümüze Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşamış, eser üretmiş ve bugün merhum olan iktisat yazarları ve çevirmenleri hakkında hazırlamakta olduğumuz veritabanına ilişkin ön bulgular tartışılmaya açılmakta ve veri görselleştirmeleri sunulmaktadır.

Veritabanı şu kategorileri içerecek şekilde organize edilmiştir: Yazar ve çevirmenlerin isimleri, doğum ve ölüm tarihleri ve yerleri, cinsiyetleri, çalışılan son akademik kurumları, uzmanlık alanları, aktif çalışma hayatı sırasında elde edilen en yüksek akademik dereceleri (çalışma alanı, kurum ve derecenin alındığı tarih), yayın listesi (en çok 10 yayın), otobiyografik kaynaklar (varsa) ve biyografik kaynaklar (en çok 5 çalışma). Metodolojik olarak, veri tabanı oluşturma, dijital haritalandırma, görselleştirme gibi temel veri analizi araçlarının kullanıldığı bu dijital beşeri bilimler çalışması aşağıda sunulan seçilmiş kaynaklara ve arşiv taramalarına dayanılarak hazırlanmaktadır. Bu sayede yaklaşık 200 yılı kapsayan iktisadi düşünce birikimimiz ve bu birikime ilişkin bulgular çevrimiçi ortama taşınabilecektir. Veritabanının yaklaşık 700 yazarı ve çevirmeni kapsaması planlanmaktadır. Kapsama alınan yazarların ve çevirmenlerin Osmanlı ve Türkiye ekonomisi ile ilgili Türkçe en az bir makale ya da kitabının olması şartı aranmıştır. Ayrıca Türkçe yayınları da olan yabancı yazar ve çevirmenlerin Türkiye iktisat düşüncesine katkı niteliğini haiz İngilizce, Almanca ve Fransızca eserler de veritabanına dahil edilmiştir. Çalışmamızın ön bulguları bize gösteriyor ki Osmanlı ve Türkiye iktisat düşüncesi “geri kalan” ya da “geri bıraktıran” bir düşünce değil, tam tersine, bir bilim olarak iktisadın küresel birikimine Türkçe düşünerek katkı sağlamayı amaçlayan bir düşüncedir.

Bu çalışma vesilesiyle oluşturulacak veri tabanının diğer araştırmacılar için yeniden kullanılabilmesi, bulguların replike edilebilmesi ve daha ileri düzeyde araştırmaların yapılabilmesi (örneğin ağ analizi, infografikler ya da metin madenciliği) için verilere Google Sheets, Looker Studio ve Zotero üzerinden açık erişim sağlanacaktır. Veri tabanının genişletilmesi yoluyla metinler dijital ortamda muhafaza edilebilecek ve tematik çözümlemeler için yeni fırsatlar yaratılmış olacaktır. Dolayısıyla dijital olmayan yöntemlerle yapılamayan bazı çözümlemeler (örneğin atıf analizi) yapılabilir hale gelecektir. Çalışmamız neticesinde, Osmanlı ve Türkiye iktisat külliyatına ilişkin ayrıntılı bir dijital bibliyografya oluşturmak ve temel Türkçe iktisadi düşünce okumalarını içeren bir *canon* önerisi yapmak mümkün hale gelecektir.

Çalışmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir kişi ya da kurumdan finansal destek sağlanmamıştır.

Proje websitesi: <https://osf.io/ay7u6/>

Anahtar Kelimeler: Osmanlı iktisadi düşünceler tarihi, Türkiye iktisadi düşünceler tarihi, dijital beşeri bilimler, veri analizi

Göçebe Barbarın Peşinde İki Tarih Tezi: Kıvılcımlı ve Karatani

Çiğdem Boz, Prof. Dr., Fenerbahçe Üniversitesi, cigdem.boz@fbu.edu.tr, ORCID ID: 0000 0002 0464 5725

Öz

Dr. Hikmet Kıvılcımlı sosyalist sol içindeki politik duruşu ile tanınsa da kuramsal katkıları ile gündeme gelmesi gereken üretken bir entelektüeldir. Teori ve pratiği bir arada götürmenin önemini vurgulayan Kıvılcımlı, sosyalistlerin Marksizmi geliştirmek gibi bir görevleri olduğuna inanır. Bu amaçla Marksist yöntemi Osmanlı ve Cumhuriyet tarihine uygulamış, Türkiye sosyalist hareketinde ihmal edilmiş konulara odaklanmıştır. Kıvılcımlı'nın teorik çalışmalarının temelini tarih tezi oluşturmaktadır. Sınıflı toplumlarla sınıfsız ilkel komün toplumlarının ilişkisi ve çelişkilerini ortaya koyabilmek için antika tarihe odaklanmıştır. Medeniyetlerle barbarlığın mücadelesi olarak gördüğü antika tarihte, barbarlığa olumlu bir anlam atfeder. Bu anlamda başlıca referansları Morgan, İbn Haldun olmuştur. Kapitalizm öncesi toplumların gelişim yasalarını inceleyerek Türkiye toplumunu anlama çabasında olan Kıvılcımlı, 60'lı yıllardaki sol içi "strateji" tartışmalarına (devletin özerkliği, bürokrasinin devrimdeki rolü gibi) dair çarpıcı katkılarda bulunmuştur.

Kojin Karatani de Marksizmi geliştirmek amacını taşıyan bir tarih tezi ileri sürmüştür. Dünya tarihine mübadele tarzları açısından Karatani, bütün toplumsal formasyonların tarihsel olarak çeşitli mübadele tarzlarının kombinasyonları olarak var olduğunu savunur. Oysa Marx, toplumsal formasyon modellerini "üretim tarzları" üzerinden oluşturur. Karatani'nin Marksist analizden ayrıldığı başka bir nokta da üst yapının özerkliğini kabul etmesidir. Bunu yaparak Karatani, devlet ve ulusa, sermayenin yanında bir alan açar ve kapitalist toplumu bu üçünden (devlet-sermaye-ulus) oluşan bir düğüm olarak ele alır. Devletin ve ulusun aktif özneler olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesi, ekonomik yapı dönüşüm geçirdiğinde devlet ve ulusun otomatikman yok olacağı gibi yanlış bir sonuca vardırıır. Bu nedenle Karatani'ye göre komünizm, üretim araçlarının ortak mülkiyetinden çok göçebeliliğin geri dönüşüne bağlıdır. Başka bir ifade ile sınıfsız bir topluma ulaşmanın yolu sermaye-devlet-ulus biçimindeki üçlü düğümü aşmaktan geçer.

Bu çalışmada Kıvılcımlı ve Karatani'nin tarih tezleri karşılaştırılarak, kapitalizm sonrası toplum tahayyüllerinde göçebe ve barbarların yeri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hikmet Kıvılcımlı, Kojin Karatani, toplumsal formasyonlar, tarih tezi, göçebe, barbar

Seçilmiş Konular / Selected Topics

Üretim Yeri Tercihinde Tersine Hareket: Reshoring

Suat Aksoy, Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, suataksoy@ardahan.edu.tr, ORCID-ID: 0000-0002-6772-6768.

Öz

Bu çalışmanın temel amacı dünya ölçeğinde giderek önem kazanan reshoring (üretim yerinin yeniden konumlandırılması) meselesini analiz etmek ve böylece uluslararasılaşan üretken sermayenin yeni dönemde yatırım yeri tercihinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Bunun için dünyadaki reshoring olaylarına ait bulgular toplanmış ve analiz edilmiştir. Reshoring faaliyetlerinin kaydedildiği bir veri tabanı olmadığı için farklı ülkelerde konuyla ilgili yapılan farklı ampirik çalışmalar incelenmiş ve firmaların reshoring yapma motivasyonları ortaya konulmuştur. Reshoring yapan firmaların beyanlarına göre reshoring kararına götüren motivasyonlar içsel (veya çekici) ve dışsal (veya itici) faktörler olarak ikiye ayrılabilir. Çekici faktörler (pull factors) ana ülkede (veya yakın coğrafyada) görülen olumlu koşullardan oluşurken, dışsal faktörler (push factors) ise zaman içinde offshoring ülkesinde yaşanan olumsuzlardan oluşur. Endüstri 4.0 teknolojileri, nitelikli işgücünün varlığı, gelişmiş altyapı, yüksek verimlilik, üretim yeri (made in) etkisi gibi faktörler firmalar tarafından ana ülkede veya yakın coğrafyadaki ülkelere görülen çekici faktörler olarak değerlendirilmiştir. Bununla beraber kalite ile ilgili yaşanan sorunlar, nakliye, teslimat, envanter gibi mesafe ile ilgili konular, imaj kaygısı, yükselen ücretler, fikri mülkiyet riski, politik istikrarsızlık, kur riski gibi offshoring ülkesine özgü konular başlıca olumsuz faktörler olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla elde edilen ampirik kanıtlara dayanarak çok çeşitli reshoring motivasyonlarına ulaşılmıştır.

Reshoring kararı hem daha önce offshore yapılan ülkede hem de firmanın ana ülkesinde değişen ekonomik şartlara karşı verilen yönetsel bir tepki olarak ele alınması gerekir. Bu noktada reshoring olgusunun küreselleşme karşıtı bir hareket olarak doğmadığı anlaşılmaktadır. Firmaların değişen piyasa ve rekabet şartlarına karşı gösterdiği bir tepkidir ve kapitalist işleyiş mantığına uygundur. Diğer yandan reshoring konusu küreselleşme karşıtları tarafından kolayca benimsenebilir ve bir araç olarak kullanılabilir. Bunlar arasında özellikle 2008 sonrası başlayan ve Trump dönemi ABD politikaları ile artan yeni korumacılık eğilimleri önemli bir örnektir. Ayrıca Covid-19 öncesinde başlayan bu eğilim, pandemide yaşanan tedarikle ilgili kaygılarla birleşince birçok farklı ülkenin gündemine daha kolay girmiştir. Bunlar firma dışı faktörlerdir ve yeni korumacılık eğilimi olarak reshoring konusunun politik ayağını oluşturur.

Anahtar Kelimeler: Reshoring, Offshoring, Küreselleşme.

Voting Under Salience Bias and Strategic Extremism

Cavit Görkem Destan, Dr., TED University, gorkem.destan@tedu.edu.tr, 0009-0003-2033-5684.

Gnnur Ege Bilgin, PhD(c), University of Bonn, ege.bilgin@uni-bonn.de

Abstract.

We present a model that demonstrates politicians strategically adopt extreme positions even when the voters are homogeneous and moderate. We examine the behavior of voters and electoral candidates under the assumption that the salience of political issues affects voting decisions through voter preferences. Voters have limited attention that is unintentionally captured by distinctive policies. We demonstrate that candidates who differ in their budget constraints along with voters who have such limited attention can account for extremist policies, even though voters are identical in their preferences. Subsequently, we examine the elections with decoy candidates, who are unlikely to win. Even though these candidates do not attract the voters, they might still influence the election outcome by altering salience. Moreover, we provide experimental evidence that salience affects consumer preferences and election outcomes.

Keywords: political economy, elections, salience, economic theory, experiments

Bağlam ve Ortalama Tüketim Eğilimi İlişkisi Üzerine Davranışçı Bir İnceleme

Mustafa İsmihan, Prof. Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ), mustafa.ismihan@emu.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0001-6326-6912

Öz

Davranış bilimciler bağlam ve kararlar (değerlendirme) arasındaki ilişki konusunda hemfikirdir. Bunun aksine, geleneksel tüketim modelleri farklı tüketicilerin tercihlerinin ve harcamalarının bağımsız olduğunu varsaymaktadır. Bu çalışma, harcama davranışlarının bağlamsal faktörlerden etkilendiği iddiasını oluşturmak ve test etmek için göreceli (nispi) gelir hipotezinin bir çeşidi olan harcama çağlayanı modelinin basitleştirilmiş bir versiyonunu geliştirmektedir. Bu basit model, ortalama tüketim eğiliminin (APC) gelir dağılımındaki değişikliklerle birlikte hareket ettiği iddiasını teorik olarak ortaya koymaktadır. Ampirik sonuçlar, 1947-2021 döneminde ABD'deki APC'nin, teorik beklentilerle uyumlu bir şekilde, gelir dağılımındaki değişikliklerle beraber ("ortak") hareket ettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketim Modelleri, APC, Göreceli Gelir Hipotezi, Zaman Serisi Analizi

Rantiye Devlet Teorisi ve Doğal Kaynak Yoksunu Ülkelerde İşlerliği

Ahmet Salih İkiz, Doçent. Dr., MSKÜ, SİBUL, ahmet@mu.edu.tr, ORCID 0000-0002-0233-8051

Öz

Rantçı Devlet Teorisi (Rentier State Theory), siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler literatüründe ulusal gelirlerinin tamamını veya tamamına yakını zengin doğal kaynaklardan elde eden devletleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Bu teori Hossein Mahdavy tarafından 1970 yılında İran ekonomisini açıklamak için kavramsallaştırılmıştır.

Rantiye Devleti genel bir rant durumunun hakim olduğu ve bu ranttan elde edilen zenginlik ve refahın sınırlı sayıda kişinin elinde bulunurken, toplumun büyük kesimi bu kişilere bağımlı halde olduğu bir durumdur. Güçlü bir sınai yapı ve üretken sektör olmasa da dışardan finansal transfer ülke ekonomisini ayakta tutar. Rantiye bir devlette rantın sadece ufak bir kısmı ranttan elde edilen zenginliğin tekrar canlanması için kullanılır, kazancın çoğu dağıtım için tahsis edilmiştir. Yani devlet, bir mülk sahibi gibi hâkim olduğu ülkeye getirilen mali kaynakları ülke sınırları içerisinde refah artırıcı siyasetleri izleyerek ülkenin bütününe dağıtır. Bunun en özgün örneği olan körfez ülkelerindeki refahın artmasının sebebi rantçı devlet modelini uygulamasıdır. Rantiye devletlerde, rant gelirleri doğrudan devletin eline geçmektedir. Bu anlamda, devlet, rant gelirlerinin dağıtımını görevini üstlenmektedir. Bu durum, politik otoritenin iktisadi ve siyasi alanlardaki nüfuzu da artmaktadır. Bir tür simbiyotik ilişki içinde hükümete muhalif bile olsa farklı kesimler birlikte bu rantı paylaşarak rejimin süregitmesini sağlamaktadırlar.

Her ne kadar doğal kaynak zengini körfez ülkeleri bu teori için başlıca örnek olarak gösterilse de doğal kaynak yoksunu ülkelerde de iktisadi alanda devlet hâkimiyetinin özellikle dış ticarete ve kaynak transferinde etkili olması bu teoriyi söz konusu ülkeler için desteklemektedir. Uluslararası ilişkiler açısından orta büyüklükte etki alanına sahip ülkeler bölgesel etki alanları içindeki yakın coğrafyalardaki doğal kaynaklardan elde edilen kaynaklar veya transit geçiş güzergâhı gelirleri ile bu tür dış kaynak yaratabilmektedirler. Bu bazen yüksek oranlı sosyal yardımlar ile de desteklenerek demokrasi kültüründe ciddi aşınmalara neden olabilmektedir. Bu çalışmada doğal kaynak sahibi olmayan veya sınırlı doğal kaynak sahibi ülkelerde rantçı devlet teorisinin geçerliliği üzerine naçizane bazı fikirler üretilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rantiye devlet, körfez ülkeleri, demokrasi kültürü

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi Hakkında

Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi (EfilJournal/EJ), Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanan, erişime açık, çift taraflı kör hakem değerlendirmesi sürecini benimseyen bilimsel bir dergidir. 2018’de kurulan dergi, üç ayda bir, Efil Yayınevi tarafından yayımlanmaktadır.

EfilJournal, Adam Smith, Karl Marx, David Ricardo, John M. Keynes, Michal Kalecki ve Milton Friedman’a kadar uzanan farklı yaklaşımların gelenekleri üzerine kurulmuştur. EJ, uygulamalı, teorik, disiplinler arası, tarihsel ve yöntembilimsel çalışmaları odak noktası haline getirir. Editörler, iktisadi düşünce tarihi, politik ekonomi, küreselleşme, iktisadi eşitsizlik, sınıf çatışması, ekonomik azgelişmişlik, işsizlik, enflasyon, cinsiyet eşitsizliği, iklim değişimi vb. tüm konularda yazılmış makaleleri kabul etmektedir.

EJ, değerlendirme ve/veya yayımlanma sürecinde, araştırmacı ve akademisyenlerden hiçbir ücret talep etmemektedir. EJ’nin hakemleri gönüllülük esasına dayanmaktadır. Ortak hedef, nitelikli bir akademik dergi yayımlamak ve akademisyenlere, araştırmacılara ve politika yapıcılara başvurabilecekleri bir kaynak sağlamaktır.

About Efil Journal of Economic Research

Efil Journal of Economic Research (EfilJournal/EJ) is an open-access, double-blind peer-reviewed, scientific and professional journal in the Turkish and English languages. Established in 2018, it has been published quarterly by Efil Publishing.

EfilJournal, founded in the traditions of different approaches, which goes back to Adam Smith, Karl Marx, David Ricardo, John M. Keynes, Michal Kalecki and Milton Friedman. EJ provides a focus for applied, theoretical, interdisciplinary, and historical and methodological work. The Editors welcome submissions from all the fields of economics as well as history of economic thought, political economy, globalisation, economic inequality, class conflict, economic underdevelopment, unemployment, inflation, gender inequality, climate change etc.

EJ does not require any fees or charges for manuscript processing and/or publishing. EJ’s referees evaluates the papers based on voluntariness. The common goal is the publish a qualified academic journal and became a source for academics, researchers, and policy makers.

Daha fazla bilgi için Dergi’nin web sitesini ziyaret ediniz/For more information please visit the Journal’s web site:

www.efiljournal.com

İktisat ve Toplum Dergisi Hakkında

İktisat ve Toplum Dergisi, 2010 yılından beri yayımlanan yarı akademik bir dergidir. Türkiye'nin iktisadi yazınında bir mihenk taşı haline gelmiştir. Geleneksel iktisat teorisinin kısılcısından çıkan, disiplinlerarası yazıların da yer aldığı kimliğiyle okuyucusuna farklı okuma imkânları sunmuştur ve sunmaya devam etmektedir.

About Journal of Economics and Society

Journal of Economics and Society is a prominent academic journal which has been published monthly since 2010 and has become a cornerstone in Turkey's economic literature. The Journal is not limited by traditional economic theory; publishes interdisciplinary papers as well and offers its readers different reading opportunities.

Daha fazla bilgi için Dergi'nin web sitesini ziyaret ediniz/For more information please visit the Journal's web site:

www.iktisatvetoplum.com